

ПИЛЛАЧИННИНГ МЕҲНАТИ ҚАДРЛАНСА

Не-не машаққат билан етиштирилган пилла хосили учун ўз вақтида иш хакини олмаган касаначи жорий йилда ипак курти парваришдашнинг зиммасига олади, деб ким кафолат бера олади?

2
БЕТ

САНКЦИЯСИЗ МУМКИНМИ?

Хорижий мамлакатдан учиб келган ёки чегарадан ўтаётган фуқароннинг шахсий буюмларидан ташқари унинг ўзини ҳам прокурорнинг санкциясиз кўздан кечириши мумкинми?

4
БЕТ

ҚОТИЛ ЭР, ҚОТИЛ УКА

Қотилдигига иқрор бўлишдан бошқа чора қолмаган Зиёда Эгамбердиев ўзининг хотини Маъсума Раҳматовани ҳам ваҳшийларча ўлдирганини тан олади.

10
БЕТ

ЎФИЛ БОЛАННИНГ ГАПИ

— Кани бўлақол, Хоамат — ади бақалоқ дўриллаб — хотинини атаас кўйлағини кўрбонбойга... йўқ кўрбонбойга олиб чиқиб берақол!

12
БЕТ

Mustaqillik huquq demakdir

ҲИҚҚИҚ

**O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI BOSH
PROKURATURASINING
NASHRI**

1997-yil 27-avgustdan chiqa boshlagan

2008-yil 15-may, № 20 (593)

ПАРЛАМЕНТДА

13 май куни Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Демократик институтлар, нодавлат ташкилотлар ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари кўмитаси томонидан Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон Декларациясининг 60 йиллигига бағишлаб ўтказилган анжуман «Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида»ги Ўзбекис-

йили» деб номланган жорий йилда «Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида»ги Қонун кучга кирди. Яқинда парламент томонидан Ишга қабул қилиш учун энг кичик ёш тўғрисидаги Конвенция (Женева, 1973 йил 26 июнь) ва Болалар меҳнатининг энг оғир шакллари тасдиқлаш ва йўқ қилишга доир шилинч чоралар тўғрисидаги Кон-

тўғрисида»ги Қонуннинг ижро механизми яратилганини қайд этиб, мазкур йўналишда идораларо ҳамкорликни янада кучайтириш лозимлигини таъкидладилар.

Анжуманда Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг Олий ўқув курслари бошлиғи Толибжон Умаров иштирок этди ва

«Мустақиллик ва ҳуқуқ» кўрик-танловига марҳамат

Мустақилликнинг ўн етти йиллигига бағишлаб «Ҳиққ» газетаси кўрик-танлов эълон қилади

Танловга «Конституция менинг тақдиримда», «Ёшлар ва ҳуқуқ», «Қонун ва шарҳ», «Жиноят ва жазо» рункидаги энг яхши, таҳлилий материаллар қабул қилинади. Танловда ҳуқуқ-тартибот органлари ходимлари ва барча ижодкорларни иштирок этишга таклиф этамиз.

Кўрик-танлов ўтказиш қоидалари:

Юборилган материаллар босма ёзувда кўчирилган ва «Мустақиллик ва ҳуқуқ» кўрик-танловига деб кўрсатилган бўлиши шарт. Кўрик-танловга тақдим этилган материалларнинг энг муносиблари «Ҳиққ» газетасида chop этилади.

Эълон қилинган материаллар ички тақриз қилиниб, хулосалар кўрик-танлов ҳайъатига тақдим этилади.

Ҳайъат хулосаси ҳал қилувчи кучга эга.

Ҳолибларни мукофотлаш:

Ҳолиблар «Ҳиққ» газетасида Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси қабул қилинган кун арафасида эълон қилинади.

Ҳолиблар тўртта рунк бўйича асосий ва рағбатлантирувчи мукофотлар билан тақдирланади.

Танлов материалларини таҳририят манзилига юборишингиз мумкин.

КЕЛАЖАККА ЭЪТИБОР

тон Республикаси Қонуни ва уни амалга ошириш механизми» мавзуга бағишланди. Анжуманда инсон ҳуқуқларининг таркибий қисми бўлган бола ҳуқуқлари ва унинг кафолатлари хусусидаги фикр-мулоҳазалар ўртага ташланди.

Эътироф этинг жонки, республикамизда сўнгги йиллар ичида болалар, вояга етмаганлар ҳуқуқ ва манфаатлари ҳимояси борасида салмоқли ишлар амалга ошириб келинмоқда. Юртимизда «Ёшлар

венция (Женева, 1999 йил 17 июнь) ратификация қилинди.

Ўзбекистонда болаларни ҳар томонлама ҳимоялашнинг тегишли ҳуқуқий асослари ва аниқ механизмлари яратилганини анжуманда иштирок этган ЮНИСЕФнинг Болаларни ҳимоя қилиш дастури халқаро маслаҳатчиси Шима Баркин ҳам эътироф этди.

Йиғилишда сўзга чиққан мутасадди муассасалар вакиллари ўз тузилмалари доирасида «Бола ҳуқуқларининг кафолатлари

прокуратура органлари томонидан Бола ҳуқуқларини таъминлаш борасида олиб борилаётган ишлар хусусида маъруза қилди.

Бола тарбияси, унинг ҳуқуқ ва манфаатлари ҳимояси учун нафақат давлат органлари, балки оила, ўқув муассасалари, маҳалла ва бошқа жамоат ташкилотлари бирдари маъсул эканликларни анжуман иштирокчилари томонидан таъкидланди.

**Шавкат ЁДГОРОВ,
«Ҳиққ» муҳбири**

ҚОНУН ВА ШАРҲ

ОДАМ САВДОСИ ГЛОБАЛ МУАММО

Жорий йилнинг 17 апрелида Ўзбекистон Республикасининг «Одам савдосига қарши курашиш тўғрисида»ги Қонуни кучга кирди. Қонуннинг қабул қилиниши трансмилий жиноятчиликка қарши тизимли кураш борасида давлатимиз сиёсатининг мангикий давоми бўлди.

Даромад даражасига кўра, одам савдоси гиёҳванд моддалар ва қурол-ярроғ савдосидан кейин учинчи ўринда туради. Мутахассислар баҳосига кўра, трансмилий жиноий гуруҳлар одам савдосидан йилга 7 миллиард доллар даромад кўради.

Мустақиллик йилларида Ўзбекистон қонунчилик тизими томонидан нафақат жиноий таъвоулардан инсон ҳуқуқ ва эркинликларни ҳимоясининг конституцион-ҳуқуқий кафолатлари, балки уларни таъминлаш борасида амалдаги ташкилий тузилма яратилди. Ўзбекистон Республикасида одам савдосига қарши кураш инсон, жамият, давлат ҳимояси, одам савдоси фаолиятини олдини олиш, аниқлаш, унга чек қўйиш, унинг оқибатларини минималлаштириш, одам савдосидан жабранганларга ёрдам кўрсатиш мақсадларида амалга оширилади. Кўрсатилган мақсадларга одам савдоси сабаблари, уларни амалга ошириш шарт-шароитларини аниқлаш, уларни бартараф қилиш чораларини кўриш; аҳоли ва алоҳида фуқароларнинг одам савдоси қурбонига айланиш хавфини камайтириш; одам савдосидан жабранган шахсларни ҳуқуқий ва ижтимоий реабилитация қилиш каби масалаларни ҳал қилиш йўли билан эришилади.

Таъкидлаш лозимки, қонун қабул қилингунга қадар Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексида кўйилган жиноятлар учун жавобгарлик белгиланган: одамлардан фойдаланиш учун уларни ёллаш, хусусан, вояга етмаган шахсга нисбатан, ўша ҳаракат бундай шахсларни Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан олиб чиқиб кетиш мақсадида содир этилган бўлса (Жиноят кодексининг 135-моддаси).

Лекин шароитнинг ўзгариши, трансмилий жиноий гуруҳларнинг таъсир доираси кенгайиши ва оқибатда халқаро ҳамжамият томонидан трансмилий уюшган жиноятчиликка қарши кураш глобал тизимининг яратилиши қонуннинг қабул қилинишига туртки бўлди.

«Одам савдосига қарши курашиш тўғрисида»ги қонун ҳамкорликдаги одам савдосига қарши кураш самарасини ошириш, Ўзбекистон Республикасида одам савдосига қарши кураш борасидаги муносабатларни тартибга солиш мақсадида қабул қилинди.

Мазкур қонун одам савдосига қарши курашиш, одам савдоси, одам савдоси билан шуғулланувчи шахс каби тушунчаларни ўз ичига олади.

Қонуннинг 4-моддаси одам савдосига қарши курашишнинг асосий принципларини белгилайди. Одам савдосига қарши курашиш кўйилган асосий принципларга асосланган: қонунийлик; одам савдоси билан шуғулланувчи шахслар жавобгарлигининг муқарраблиги; одам савдосидан жабранганларнинг камситилишига йўл қўймаслик; ижтимоий ҳамкорлик.

(Давоми 3-бетда).

Бугунги кунда прокуратура органлари кадрларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш алоҳида аҳамият касб этади. Шунинг учун бизнинг касбий фаолиятимизда мутахассислик фанларини ўқитишни такомиллаштириб боришга катта эътибор берилмоқда.

Юридик фани, прокурор-тергов амалиёти, меҳнат ва бошқаруви илмий ташкил этилишининг энг илгोर ютуқларини ўргатиш, прокуратура раҳбар кадрларини қайта тайёрлаш ва ходимлар малакасини ошириш, прокуратура органлари ходимларининг на-

жумладан, Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳар, вилоятлар ҳамда туман-шаҳар прокуратуралари прокурорлари ва терговчилари билан суд-ҳуқуқ ислохотлари жараёнида судларда фуқаролик, ҳўжалик низоларининг ҳал этилиши ҳамда жиноий жазоларнинг либераллаштирилишига оид қонунларнинг ижро этилишида прокуратура органларининг вазифалари, ҳуқуқий журналистикада касбий кўникмалар ва тажрибалар каби мавзуларда ўқув машғулотлари ўтказилди. Жиноятчиликка қарши кураш

АМАЛИЁТ

қилиш, Молия, Соғлиқни сақлаш, Адлия вазирликлари, Давлат солиқ, Монополиядан чиқариш, рақобат ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш кўмиталари, Ўзбекистон Республикаси Президентини ҳузуридаги Амалдаги қонун ҳужжатлари мониторингинг институти, Марказий банк ва унинг тизимига кирувчи бошқа банклар, Тошкент Давлат юридик, Педиатрия тиббиёт институтилари, Жаҳон тиллари, Ахборот технологиялар университетлари, Стратегик таҳлил ва

Давр талабига ҳамоҳанг

зарий билимлари ва амалий кўникмаларини мунтазам равишда ошириш, ишчанлик ва профессионал фазилатларини қамол топтириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2007 йил 7 ноябрдаги «Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг Олий ўқув курсларини ташкил этиш тўғрисида»ги қарори ва Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг 71-сонли буйруғи билан Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг Олий ўқув курслари ташкил этилди.

Президентимиз қарори ва Бош прокурор буйруғида белгиланган вазифаларни амалга ошириш борасида Олий ўқув курсларида 2008 йилнинг тўрт ойи давомида бир қатор ижобий ишлар амалга оширилди.

ва унинг олдини олиш, инсон ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлашда замонавий технологиялар, глобал ахборот тармоқлари ресурслари имкониятларидан фойдаланиш муаммоларини мавзусидаги ўқув машғулотлари давом этмоқда.

Тинловчиларнинг ташкилотчилик қобилияти ва раҳбарлик маҳоратини мукаммаллаштириш, билимларини чуқурлаштириш ва амалий кўникмаларини такомиллаштириш мақсадида бир қатор ташкилотлар билан ҳамкорликда фаолият олиб боришмоқда. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенати, Ўзбекистон Республикаси Президентини ҳузуридаги давлат ва жамият қурилиши Академияси, Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаз

истиқболни белгилаш Олий мақтаби ва бошқа ташкилотлар шулар жумласидандир. Бундан ташқари, тинловчиларни ҳуружий давлатларнинг илгोर ютуқларидан хабардор қилиш ва ўзаро фикр алмашиш мақсадида чет эл олимлари ва йирик мутахассислар иштирокида кўпгина давра суҳбатлари ва конференциялар ўтказилди.

Юқорида қайд этилган ўқув машғулотларининг олиб борилиши билан боғлиқ чора-тадбирларнинг барчаси ўз вақтида, юқори савияда ўтказилишида Бош прокуратура, Олий ўқув курслари маъмурияти ҳамда профессор-ўқитувчиларнинг хизматлари алоҳида диққатга сазовордир.

**Ш. БЕРДИЕВ,
юридик фанлари номзоди**

Навоий вилоят прокуратураси томонидан «Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида»ги Қонун ва тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлаш, текширишларни янада қисқартиришга оид Президент фармонлари ижроси юзасидан текширишлар ўтказилганда, айрим туман ҳокимлари тадбиркорлик субъектлари маънафатида зид қарор қабул қилгани аниқланди.

Хатирчи туман ҳокимининг

фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида»ги Қонуннинг 24-моддасида белгиланган ер участкасининг ижара шартномаси тарафларнинг келишувига биноан, тарафлар ўртасида келишувга эришилмаган тақдирда эса суд томонидан ўзгартирилиши ёки бекор қилиниши мумкинлиги тўғрисидаги талабига зид равишда қабул қилинганлиги учун уни бекор қилиш ҳақида протест келтирилди.

либ тушган қўшимча маълумотлар мавжуд бўлган ҳолда амалга оширилиши мумкинлиги белгиланган.

Бироқ, Назорат қилувчи органлар фаолиятини мувофиқлаштирувчи Республика кенгашининг вилоят ҳудудий комиссияси томонидан мазкур талабга риоя қилинмасдан 2007 йилда етарли қонуний асослари бўлмағи туриб, 5 та тадбиркорлик субъекти фаолиятида шундай текширишлар ўтказилишига рухсат берилган.

ри давлат органларининг мансабдор шахслари томонидан талон-тороқ қилинган.

Хусусан, АТ «Ўзсаноатқуришбанк»нинг вилоят минтақавий филиали ҳамда Учқудуқ мини банки мансабдор ва моддий жавобгар шахслари ўзаро жиноий тил бириктириб, банк мижози бўлган «Простор» хусусий фирмаси директори Т.Адаевнинг вафотидан сўнг, унинг банк олдидидаги 13 млн. 560 минг сўмлик кредит қарзи эва-

борилмоқда.

Ўтказилган текширишлар натижасига кўра, қонунбузилиши, унинг келиб чиқиш сабаблари ва бунга имконият яратиб бераётган шарт-шароитларни бартараф этиш тўғрисида мутасадди идора раҳбарлари номига 21 та тақдирнома киритилиб, ҳокимлар ва назорат органлари раҳбарларининг 7 та қонунга зид қарор ва ҳуқуқий ҳужжатларини бекор қилиш ҳақида протест келтирилди. 12 нафар ман-

Қонунни бузишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ

2007 йил 28 октябрда Қ-953-сонли қарори билан тумандаги чорвачиликка ихтисослашган «Хуршид-Мустафо» фермер хўжалигига тегишли 8 гектар сугориладиган ерининг 0,77 гектари асосий равишда фуқаролар Х.Жўрақуллов ва О.Абдуллаевга яқна тартибда уй-жой қуриш учун доимий фойдаланишига ажратиб берилган.

Мазкур қарор Ер кодексининг 36-моддасида кўрсатилган ер участкасига бўлган ҳуқуқларни бекор қилишнинг асослари бўлмай туриб, шунингдек «Тадбиркорлик

«Хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятини давлат томонидан назорат қилиш тўғрисида»ги Қонуннинг 12-моддаси ҳамда Адлия вазирлиги томонидан 2006 йил 6 майда 1573-сон билан рўйхатга олинган Низомнинг 16-бандига кўра, режалдан ташқари текширишлар (шу жумладан, қисқа муддатли текширишлар) ўтказилишини асослаб берадиган сабаблардан бири сифатида назорат қилувчи органга тадбиркорлик субъекти томонидан қонунлар ва бошқа қонун ҳужжатлари бузилганлиги тўғрисида кел-

Жумладан, 2007 йил 24 январда Навоий шаҳридаги «Равнак-2000» ишлаб чиқариш корхонаси ва «Афина-Навоий» хусусий корхонасига қарашли дўконларда, 22 февралда «Фито-фармлек» ва «Хўжай Жаҳон фарм» масъулияти чекланган жамиятларига қарашли дўконларда ҳамда 10 октябрда «Зафарбек» хусусий фирмасида қисқа муддатли текширишлар ўтказилишига етарли асос бўлмай туриб рухсат берилган.

Айрим ҳолларда эса тадбиркорлик субъектларининг мол-мулкларига

2006 йил 19 апрелда нотариал тасдиқланган тилхат орқали марҳумнинг меросхўри Р.Адаевдан олинган 11 турдаги, жами 25 млн. сўмлик мол-мулклар ҳисобига фирманинг банк олдидидаги кредит қарзларини қопламасдан, юқоридидаги мол-мулкларини ўзлаштириш ва растрата йўли билан талон-тороқ қилинган. Учқудуқ туман прокуратураси томонидан 2008 йил 25 февралда ушбу банк филиали мансабдор ва моддий жавобгар шахсларига нисбатан жиноят иши қўзғатилиб, тергов ҳаракатлари олиб

сабдор шахс қонуннинг бузилишига йўл қўймаслик ҳақида расман оголантирилди. 23 нафар мансабдор шахс интизомий, 1 нафари маъмурий жавобгарликка тортилди. 1 та ҳолатда жиноят иши қўзғатилди.

Хулоса қилиб айтганда, қонунбузилишига йўл қўйишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. Қонун устуворлигини таъминлаш бундан вазифадир.

Самандар АСТАНОВ,
Навоий вилоят прокуратураси бўлим бошлиғи

Пиллачининг меҳнати қадрланса

Ўзбек ипагининг жаҳон бозорларида нечоғли рақобатбардошлигини, атлас-у адрасдек миллий матоларимиз таърифлу таҳсинга лойиқлигини кўпчилик яхши билади. Лекин ўша пилла хом ашёсининг қандай етиштирилишини, захматли меҳнат ҳисобига бунёд бўлишини ҳамма ҳам билавермайди.

Бухоро вилоят прокуратураси органлари томонидан Ўзбекистон Президентининг «Республикада пиллачилик тармоғини янада ислоҳ қилиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори ижроси юзасидан ўтказилган текширишларда асосий эътибор жойларда янги тутзорлар ташкил қилиш, мавжуд тутзорларни сақлаб қолиш, «тут парвоноси» касаллигига қарши кураш, зарарланган тут плантацияларида кимёвий ишловлар ўтказиш, пилла хом ашёси етиштирувчилар билан ўз вақтида ҳисоб-китоб қилиш ишлари қаратилди.

Вилоятда 2007 йил пилла хом ашёси етиштириш бўйича тузилган шартнома ортиги бидан бажарилган. 2785,8 тонна пилла хом ашёси тайёрланган ва етиштирилган касаначиларга қайта ишловчи корхоналар томонидан 3 млрд. 954,6 млн. сўм тулган.

Мазкур йўналишда вилоятда кўпгина ишлар амалга оширилиб, илҳом натижаларга эришилган бўлса-да, ўтказилган текширишларда бу борада қонунбузилиш ҳолатларига йўл қўйилганлиги ҳам аниқланди. Жумладан, Ромитан туман прокуратураси томонидан тумандаги «Ромитан тола» фермер хўжалиги фаолияти текширилганда, хўжалик раҳбари Ҳ.Наврўзов ва бош ҳисобчи К.Тилавовлар ўз вазифаларига лоқайдлик билан муносабатда бўлиб келгани маълум бўлди. Улар 2007 йил пилла ҳосили хом ашёси етиштирувчилар билан тузилган шартномаси шартларини бузиб, 2008 йил 1 март ҳолатида 603 нафар касаначиларга жами 20 млн. 547,4 минг сўмлик пилла пулини бермасдан келишган.

Пиллачи ҳам, ёки бошқа касб эгаси ҳам меҳнати қадрлансагина фаолияти самарали бўлиши сир эмас-ку! Не-не машаққат билан

етиштирилган пилла ҳосили учун ўз вақтида иш ҳақини олмаган касаначи жорий йилда ипак курти парваришлари зиммасига олади, деб ким кафолат бера олади?

Шунингдек, вилоят прокуратураси томонидан ўтказилган мониторинг «Nwashen Bukhara CO.LTD» Ўзбекистон Хитой қўшма корхонаси томонидан ҳам шартнома, ўзаро ҳисоб-китоб ва тўлов интизомини мустақамлашга қаратилган қонунлар талаби бузилганлиги, Гиждулов ва Қорақўл туманларида фаолият кўрсатиб келаётган унга яқин фермер хўжаликлари томонидан шартнома асосида етказиб берилган тут бағи учун жами 4 млн. 115 минг сўмлик тўловни тўланмасдан келганлиги аниқланди.

Мониторинг натижаси бўйича «Nwashen Bukhara CO.LTD» қўшма корхонасидан фермер хўжаликлари ҳисобига асосий қарз ва унга ҳисобланган пенялар, жами 4 млн. 15,3 минг сўмни ундириш ҳақида вилоят хўжалик судига даъво аризаси киритилди.

Вилоят прокуратураси органлари томонидан ушбу йўналишда жорий йилнинг ўтган даврида амалга оширилган текшириш ва таҳлиллар натижасига кўра, туман прокурорларининг қарорлари асосида 2 нафар шахс маъмурий жавобгарликка тортилди. 242 нафар касаначилар фойдасига 5 млн. 954,2 минг сўмни ундириш тўғрисида фуқаролик судларига 80 та ва фермер хўжаликлари фойдасига 5 млн. 954,2 минг сўмни ундириш тўғрисида хўжалик судларига 12 та даъво аризалари киритилди. Аниқланган қўпол қонунбузилиш ҳолатлари юзасидан 1 та жиноят иши қўзғатилди.

Мурод АШУРОВ,
Бухоро вилоят прокуратураси бўлим прокурори

57 ёшга кирган андижонлик Махмуджон Юлдашев 2003 йилдан 2006 йил май ойига қадар «Асака-2 тажриба экспериментал пахта тозалаш заводи» очик турдаги акциядорлик жамияти бошқарувининг раиси лавозимида ишлаган эди. Корхонада ўтказилган тафтиш жараёнида раҳбар ҳамда бош ҳисобчи бир қатор қонунбузилишларига йўл қўйгани, корхона мол-мулкни ўз билганича тасарруф этгани аён бўлди.

Ғайриқонуний улгуржи савдо

Хусусан, корхона маъмурияти етказиб берган махсулотлар ҳақини ундириш чораларини кўрмаган. Бошқа хизмат кўрсатувчи корхоналарга қарзини тўломай келган. Натижанда катта миқдорда дебиторлик ва кредиторлик қарзлари, ишчи-хизматчиларнинг иш ҳақларидан қарздорлик вужудга келган. Корхона раҳбари қарзларни қонуний ундириш ва тўлаб бориш чораларини кўриш, хўжалик судига мурожаат этиш ўрнига қонунларда тақиқланган йўлни танлаган. Алининг дўпписини Валга кийдирган. Яъни, «Асака ёр-мой» АЖдаги ҳақини уч томонлама шартнома тузиш, товар айирбошлаш йўли билан бошқа хизмат кўрсатувчи корхоналардан қарзи эвазига ўтказиш тўғрисида ноқонуний ушбу шартномалар тузган. Уч томонлама шартномаларга асосан жамиятнинг 85,4 млн. сўм ҳақдорлик ва қарздорлигининг ўрнини қоплаган. 46 млн. сўмликдан зиёд товар айирбошлаш операцияларини ўтказган. Белгиланган тартибда рухсат олмасдан улгуржи савдо билан шуғулланган. Ишчи-хизматчиларга иш ҳақи эвазига турли махсулотларни натура шаклида тарқатган. М.Юлдашев корхона бош ҳисобчиси Султонхон Мирзажонов ва билан жиноий тил бириктириб, ғайриқонуний равишда 2005 йил мобайнида 109 млн. сўмликдан зиёд махсулотларни улгуржи сотиб юборган.

Афсуски, жамият раҳбари бу тил киёфияланиб қолмади. У АЖнинг «Қадим» пахта қабул қилиш пунктидаги куришти деҳи ва айвонни хусусийлаштириш ва сотиш учун 6 кишилик ишчи гуруҳини тузиб, уларга ўқитмасдан имзолашиб олди. Қонунга хилоф битим тузиб, кузатув кенгаши йиғилишини ўтказмай, бошқарув ҳайъати аъзоларининг розилигини олмасдан аукцион савдога чиқарди. Куришти деҳи ва айвонни «Эксперт Маг» баҳонда марказига 1 млн. 630 минг сўмга баҳолатиб, аукцион орқали фуқаро М.Қорабоевага 2 млн. 150 минг сўмга соттириб юборди.

2006 йил ёзида бошқарув кенгаши раиси этиб Алдамжон Мақсудов сайланди. Лекин янги раҳбар ҳам аввалги раҳбарнинг изидан борди. Бош ҳисобчи Султонхон Мирзажонов ва билан тил бириктириб, ноқонуний улгуржи савдо ҳамда товар айирбошлаш ишларини давом эттиради. Корхонанинг 109,8 млн. сўмлик махсулотларини улгуржи сотиб, савдо, хизмат кўрсатиш ва бошқа соҳалардан тушган 16,8 млн. сўм нақд пулининг 6,1 млн. сўмини банк муассасасига топширмай, бошқа мақсадларга сарфлаб юборишди. Қонунда қўзда тутилган аввалдан 15 фоиз тўловларсиз қорхонанинг 111,7 млн. сўмлик махсулотларини соттириб, 19,6 млн. сўмлик қарзларни ундириш, жамият ишчи-хизматчиларининг иш ҳақларидан

137 млн. 400 минг сўм қарзини тўлаш чораларини кўрмади.

Корхонада ўтказилган тафтиш натижаларига кўра жиноят иши қўзғатилиб, суднинг ажримига кўра лавозимларидан четлаштирилган бўлсалар-да, А.Мақсудов бошқарув кенгаши раиси, С.Мирзажонов бош ҳисобчи лавозимида яна тўрт ой мобайнида ишлаган.

Халқимиз, балиқ бошдан сасийди, деб бежизга айтмаган. Бошқарув кенгаши раисининг хизмат вазифасига панжа орасидан қарashi, ноқонуний ҳаракатлари қўл остидаги ходимларга ўрнак бўлган. Жумладан, корхона чигит товаршуноси А.Соипов, уруғлик чигит товаршуноси Н.Хусанов ўзларининг ихтиёрида бўлган 4,3 млн. сўмлик уруғлик чигитни пуллаб юборишган. Тола товаршуноси Қ.Қобилов эса 7,8 млн. сўмлик 10 минг 665 килограмм той пахталарини ностандарт пахта толлари орасида ўзлаштириш мақсадида яшириб, сақлаб келган.

Ғайриқонуний улгуржи савдо билан шуғулланиб, солиқ тўловларини, ишчи-хизматчиларга иш ҳақларини тўламасдан келган, корхона мол-мулкни талон-тороқ қилган ОАЖ бошқарувининг собиқ раислари М.Юлдашев, А.Мақсудов, бош ҳисобчи С.Мирзажоновга суд тегишли жазо тайинланди.

Акмажон КАРИМОВ,
Асака туман прокурори

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Қонунда одам савдосига қарши курашиш бўйича фаолиятни амалга оширувчи давлат органлари мустақамланган бўлиб, улар қуйидагилардан иборат: Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги, Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати, Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги, Ўзбекистон Республикасининг дипломатик ваколатхоналари ва консуллик муассасалари, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги.

Одам савдосига қарши курашиш фаолиятини қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа давлат органлари ҳам амалга ошириши мумкин.

Одам савдосига қарши курашиш бўйича фаолиятни бевосита амалга оширувчи давлат органларининг ваколатлари қонуннинг 7-моддасида мустақамланган.

Қонуннинг 6-моддасига биноан, одам

— одам савдосига қарши курашиш тўғрисидаги қонун ҳужжатларини такомиллаштириш бўйича тақлифлар тайёрлаш;

— одам савдосига қарши курашиш масалалари ҳақида аҳолини хабардор қилиш тадбирларини ташкил этиш.

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрида қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда одам савдосига қарши курашиш бўйича ҳудудий идораларо комиссиялар ҳам тузилиши мумкин.

Қонуннинг 8-моддасига кўра, давлат бошқаруви органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, нодавлат нотижорат ташкилотлари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар, мансабдор шахслар шунингдек, фуқаролар одам савдосига қарши курашиш бўйича фаолиятни амалга оширувчи давлат органларига кўмаклаша-

ҳимоя қилиш ва уларга ёрдам кўрсатиш борасида уларни ижтимоий реабилитация қилиш жуда муҳим ҳисобланади. Қонуннинг 10-моддасига кўра, одам савдосидан жабрланганларни ижтимоий реабилитация қилиш мазкур шахсларга юридик ёрдам бериш, уларни психологик, тиббий, касбий реабилитация қилиш, ишга жойлаштириш, вақтинчалик турар жой беришни ўз ичига олади. Жабрланганларни ижтимоий реабилитация қилиш Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджети маблағлари ва қонун ҳужжатларида тақиқланмаган бошқа манбалар ҳисобидан амалга оширилади.

Бу жараёнда одам савдосидан жабрланган болалар манфаатларини таъминлашга катта эътибор қаратилмоқда. Қонуннинг 11-моддасига кўра, ихтисослаштирилган муассасаларнинг раҳбарлари уларда одам савдосидан жабрланган болалар ҳақида маълумот пайдо бўлган тақдирда, қонун ҳуж-

тегишли органларга ёрдам бераётган бўлса, суриштирувчининг, терговчининг, прокурорнинг, судьянинг асосланган илтимосномасига кўра бундай шахсга нисбатан одам савдосида айбдор шахслар хусусида жиноят иши бўйича қарор чиқарилганига қадар, депортация чоралари қўлланилиши мумкин эмас. Бунда одам савдосидан жабрланган шахсга унинг Ўзбекистон Республикасига кириши ҳолатларидан қатъий назар, Ўзбекистон Республикасида вақтинча бўлиш ҳуқуқи берилиши керак.

Одам савдосидан жабрланганлар мажбурлов ёки таҳдид остида содир этилган қилмиш учун фуқаролик, маъмурий ва жиноий жавобгарликдан Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда озод қилинади.

Қонуннинг 13-моддасига кўра, суд томонидан одам савдосида айбдор деб топилган шахслар одам савдосидан жабрланган-

ОДАМ САВДОСИ ГЛОБАЛ МУАММО

савдосига қарши курашишни амалга оширувчи давлат органларининг фаолиятини мувофиқлаштириш учун одам савдосига қарши курашиш бўйича Республика Идораларо комиссияси тузилади.

Идораларо комиссиянинг асосий вазифалари қуйидагилардан иборат:

— давлат органлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ва нодавлат нотижорат ташкилотларининг одам савдосига қарши курашиш соҳасидаги фаолиятини мувофиқлаштириш;

— одам савдосига имкон берувчи сабаблар ва шароитларни аниқлаш ҳамда бартараф этишга доир ишлар самарадорлигини оширишга қаратилган тадбирларни ташкил этиш;

— одам савдосининг кўлами, ҳолати ва хусусиятлари тўғрисида ахборот тўплаш ҳамда таҳлил қилиш;

— ҳудудий идораларо комиссияларнинг фаолиятини мувофиқлаштириш;

— одам савдосидан жабрланганларга ёрдам кўрсатиш ва уларни ҳимоя қилиш ишларини яхшилаш бўйича тақлифлар тайёрлаш;

ди ҳамда зарур ёрдам кўрсатади.

Одам савдосидан жабрланганларни ҳимоя қилиш ва уларга ёрдам кўрсатиш одам савдосига қарши кураш тизимининг ажралмас қисмидир. Одам савдосидан жабрланганларни ҳимоя қилиш ва уларга ёрдам кўрсатиш мақсадида ихтисослаштирилган муассасалар ташкил этилиши мумкин. Бундай муассасалар ўз фаолиятини Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланган Низомга мувофиқ амалга оширади. Қонуннинг 9-моддасига кўра, бундай муассасаларнинг асосий вазифаси қуйидагилардан иборат: одам савдосидан жабрланганларни қулай яшаш ва шахсий гигиена шароитлари, озиқ-овқат, дори воситалари ва тиббий буюмлар билан таъминлаш; шовишлик тиббий, психологик ижтимоий, юридик ва бошқа хил ёрдам бериш; хавфсизлигини муҳофаза қилиш; жабрланганларнинг қариндошлари билан алоқа ўрнатишга кўмаклашиш; уларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари ҳақида ахборот бериш; жабрланганларни ижтимоий реабилитация қилишга кўмаклашиш.

Одам савдосидан жабрланганларни

жатларига мувофиқ бундай болаларнинг ҳуқуқини таъминлаш ва ҳимоя қилиш мақсадида бу ҳақда васийлик ва ҳомийлик органларига дарҳол хабар қилиши шарт.

Бундай болалар ихтисослаштирилган муассасаларга жойлаштирилганда улар катта ёшдагилардан алоҳида туришлари керак. Шунингдек, уларга қонун ҳужжатларида мувофиқ давлат таълим муассасаларига қатнаш имконияти берилади.

Агар улар ота-онаси қарамоғидан маҳрум бўлган бўлса ёки ўз оиласи турган жойдан беҳабар бўлса, уларнинг ота-онасини ёки ота-онасининг ўрнини босувчи шахсларни қидириш чоралари кўрилади.

Одам савдосидан жабрланганларнинг хавфсизлигини таъминлаш чоралари ва уларга бериладиган бошқа қарорлар қонуннинг 12-моддасида белгиланган.

Агар одам савдосидан жабрланган чет эл фуқароси ёки фуқаролиги бўлмаган шахс Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-процессуал кодексига мувофиқ жабрланувчи деб топилган бўлса ёки жиноят иши бўйича гувоҳ бўлса ёхуд одам савдосида гумон қилинаётган шахсларни аниқлашда

ларнинг таъминоти ва уларни реабилитация қилиш билан боғлиқ қарарларнинг ўрнини тўлиқ ҳажмда қоплайди.

Таъкидлаш лозимки, давлатларнинг ҳалқаро ҳамкорлигини шакллантирмай туриб, одам савдосига қарши курашнинг самарали тизимини яратиш мумкин эмас. Қонуннинг 14-моддасида одам савдосига қарши курашиш соҳасида халқаро ҳамкорлик нормаси мустақамланган бўлиб, унга кўра, одам савдосига қарши курашиш соҳасида халқаро ҳамкорлик Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларида ва халқаро шартномаларига мувофиқ амалга оширилади.

Ўзбекистон Республикасининг «Одам савдосига қарши курашиш тўғрисида»ги қонун одам савдосига қарши курашиш борасида кенг доирадаги муносабатларни ўз ичига оlib, инсон ҳуқуқ ва эркинликларини жиноий таъжовулардан самарали ҳимоя қилиш воситаси бўлиб ҳисобланади.

Баҳодир ИСМОИЛОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Амалдаги қонун ҳужжатлари мониторинги институти гуруҳ раҳбари

ҲУҚУҚ ВА ЭРКИНЛИКЛАРНИНГ ИШОНЧЛИ КАФОЛАТИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганнинг 15 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузасида, бутун босиб ўтган йўлимизни танқидий ва ҳолисона баҳолаб эканмиз, юртимизда миллий давлатчилик, эркин ва обод ҳаётни қўриш, инсон ҳуқуқлари ва манфаатларини таъминлаш, Ватанимизнинг салоҳияти ва кудратини, халқимизнинг ҳаёт даражасини юксалтириш, халқаро майдонда ўзимизга муносиб ўрин эгаллаш йўлида қандай улкан марраларни кўлга киритган бўлсак, буларнинг барчасига Конституциямиз белгилаб берган йўл-йўриқларни оғишмай амалга ошириш натижасида эришяётганимизни мамнуният билан таъкидлаб ўтганди.

Конституциянинг 18-моддасида Ўзбекистон Республикасида барча фуқаролар бир хил ҳуқуқ ва эркинликларга эга бўлиб, жинси, irqи, миллати, тили, дини, ижтимоий келиб чиқиши, эътиқоди, шахсий ва ижтимоий мавқеидан қатъий назар, қонун олдида тенг эканлиги белгиланган бўлиб, бу конституциявий

қонда 1948 йил 10 декабрда қабул қилинган «Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси»нинг 2-моддасига тўла мос келади.

Конституцияда ҳар бир инсоннинг малакали тиббий хизматдан фойдаланиш ҳуқуқи ҳам мустақамлаб қўйилган. Унга кўра мамлакатимизда соғлиқни сақлаш тизими қайта қўриб чиқилди. Аҳолига бепул шовишлик ва юқори малакали тиббий ёрдам кўрсатиш учун энг юксак талабларга жавоб берадиган, ихтисослаштирилган шифоналар тармоғи ташкил этилди. Энг қуйи бўғинлардан ихтисослаштирилган марказларга — барчаси замон талабларига жавоб берадиган диагностика ва даволаш ускуналари билан жиҳозланди.

Фуқароларнинг Конституцияда белгиланган қўйилган таълим олишга бўлган ҳуқуқини тўлалигича таъминлаш борасида эса таълим соҳасини тубдан ислоҳ қилиш, уни ўтмишдан қолган мафкуравий қарашлар ва сарқитлардан тўла халос этиш, ривожланган демократик давлатлар даражасида, юксак маънавий ва ахлоқий талабларга жавоб берувчи юқори малакали кадрлар тайёрлаш мақсадида Кадрлар тайёр-

лаш миллий дастури қабул қилинди.

Дастур асосида тубдан янгиланган умумий ўрта, ўрта-маҳсул ва касб-ҳунар таълими, икки поғонали олий таълим баркамол влодини тайёрлашда ўзининг самарасини бермоқда.

Мамлакатимизда ижтимоий сийосатни амалга оширишда Конституцияда белгиланган Ўзбекистон халқининг муносиб ҳаёт кечирishiни таъминлашга интилишини дастуриламал қилиб олинishi эътиборга сазовордир. Бугунги кунга келиб, халқимиз фаровонлигини таъминлаш учун аҳолининг реал даромадларини ҳар уч йилда 2-2,5 баробар оширилиши муҳим стратегик вазифа қилиб белгиланди.

Шунингдек, Конституцияда мустақамлаб қўйилган ҳар бир шахснинг меҳнат қилиш, эркин касб танлаш, адолатли меҳнат шароитларида ишлаш ва қонунда кўрсатилган тартибда ишсизликдан ҳимояланиш ҳуқуқини таъминлаш билан боғлиқ муаммоларга катта эътибор қаратилмоқда. Натияжада мамлакатимизда ишсизлик даражаси йил сайин камайиб бормоқда.

Бугун юртимизда ҳар томонлама мустақам ҳуқуқий асосга

эга бўлган ижтимоий ҳимоя тизими шакланган. Аммо, бу соҳада ҳали ечилмаган масалалар, бартараф этиш зарур бўлган муаммолар ҳам етарли. Уларни ҳал қилиш, бу соҳадаги ишларимизни давом эттириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Президентини томонидан 2007 йил «Ижтимоий ҳимоя йили» деб эълон қилинганди.

2007 йилда юртимизда аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш мақсадида барча манбалар ҳисобидан жами 483 миллиард 600 миллион сўм, жумладан, 213 миллиард 200 миллион сўм бюджет маблағи, 270 миллиард 400 миллион сўм миқдорда грантлар, ижрочилар ҳамда ҳомийлар маблағи сарфлангани бу соҳада амалга оширган улкан ишларимизнинг ҳажми ва салмоғини яққол кўрсатади.

«Ижтимоий ҳимоя йили» давлат дастури бўйича йил давомида 26 та қонун ва норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилинди.

Шулар қаторида ижтимоий ҳаётимизда, ҳеч шубҳасиз, фоят муҳим ўрин тутадиган ва катта таъсир кучига эга бўлган «Ўзбекистон Республикасида ногиронларнинг ижтимоий ҳимояси тўғрисида», «Болалар ҳуқуқла-

рининг кафолатлари тўғрисида», «Ҳомийлик тўғрисида» ва «Йод танқислиги касалликларининг олдини олиш тўғрисида»ги Қонунлар айниқса эътиборга сазовордир.

Юртбошимиз айтганларидек, ана шундай эзгу ишларимиз ҳақида гапирганда Алишер Навоий бобомизнинг чуқур маъноли сўзлари бехиёти барчамизнинг ҳаётимизга келади: «*Кимки бир кунгли бузуғнинг хотирин шод айламай, Очча борким, Кабга вайрон бўлса обод айлағай.*»

Ижтимоий ҳимоя деганда, биринчи навбатда ҳонадонларимиз файзи ва фариштаси бўлган муҳтарам қарияларимизни қадрлаш, уларга эътибор ва гамхўрликни кучайтиришни тўшунамиз.

Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси мамлакатимизда собитқадамлик билан амалга ошириладиган янгиланишларнинг, демократик ислохотларнинг ҳуқуқий замини бўлиб, инсон ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш йўлида бундан кейин ҳам хизмат қилаверлади.

З.МИРБОЕВА,
Тошкент шаҳар Яқсарой тумани 1-давлат нотариал идорасининг нотариуси

АЛОҚАСИ ЙЎҚ ҲУЖЖАТ

Бундан олти йил аввал корхонамиз банкротча урчаганини сабабли мен қўғилмак қатори ишсиз қолган эдим. Яқинда ўз мутахассислигимга мос бўлган иш топдим. Лекин кадрлар бўлими бошлиғи ўн иккита ҳужжатни тақдим этишим кераклигини айтди. Улар ичиди аша

Мехнат кодексининг 80-моддаси талаби бўйича сиз тилга олган ҳужжатлар ўн олти ёшгача бўлган шахсларни ишга қабул қилиш вақтида талаб қилинади. Қолган ҳолларда эса:

— паспорт ёки унинг ўрнини босадиган бошқа ҳужжат, турар жойдан маълумотнома;

— мехнат дафтарчаси;

— ҳарбий хизматга мажбурлар ёки чакирилувчилар тегишинча ҳарбий билетни ёки ҳарбий ҳисобда турганлик ҳақидаги гувоҳномани;

— мутахассислиги ва маълумотини тасдиқлов-

алоқадор бўлмаган бир қанча ҳужжатлар ҳам бор. Масалан, болаларнинг туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома, яшаш жойдан маълумотнома қабили. Бу ҳужжатлар янги тартибга кўра киритилганми?

М.ЖУРАЕВА,
Қарши шахри

чи (махсус тайёргарликка эга шахсларгина бажариши мумкин бўлган ишларга қараётганда олий ёки ўрта махсус ўқув юртини тамомлаганлиги тўғрисидаги дипломини ёхуд мазкур ишни бажариш ҳуқуқини берадиган гувоҳномани) ҳужжат тақдим этилади.

БАЙРАМ КУНГИ ИШ

Мен ўқини битириб, ишга кирганимга эндигина беш ой бўлди. Шу пайтга қадар ўтган байрам кунларининг барчасида ишга чиқиртириб олинди. Гоҳида эса зарур бўлганда бошқимиз дам олиш кунлари ҳам ишга чақиради. Айтингчи, қонун бўйича бундай ҳолатларда бизга қўшимча ҳақ тўлашни керакми ёки йўқми?

З.МАТЧОНОВ, Урганч шахри

Бундай ҳолатлар Мехнат кодексига, шунингдек жамоа шартномасида аниқ белгилаб қўйилади. Жумладан, Мехнат кодексининг 157-моддасида белгиланган тартибга кўра, иш вақтидан ташқари ишлар, дам олиш кунлари ва байрам кунларидаги ишлар учун камида икки ҳисса миқдорига ҳақ тўлашни лозимлиги белгилаб қўйилган. Лекин тўланадиган бундай ҳақнинг аниқ миқдори жамоа шартномасида, агар у тўзилмаган бўлса, иш берувчи томонидан касабга уюшмаси қўмитаси билан келишиб белгиланади.

Байрам ёки дам олиш кунлари ишлаган ходимнинг хоҳишига қараб бошқа дам олиш кунини бериш билан қопланиши мумкин. Ходимнинг илтимосига биноан иш вақтидан ташқари иш учун белгиланган иш вақтидан ташқари бажарилган иш соатларига тенг келадиган миқдорда отгул берилиши ҳам мумкин. Байрам ёки дам олиш кунларидаги иш ёхуд иш вақтидан ташқари бажарилган иш учун бошқа дам олиш кунини берилган тақдирда, бундай ишлар учун камида бир ҳисса миқдорда меҳнат ҳақи тўланади.

УНВОНГА ҲАҚ

Яқинда Республикамиз Президентини томонидан унвонларга эга бўлган шахсларнинг пенсияларига қўшимча ҳақ тўлашни тўғрисида фармони эълон қилинди. Айтингчи, мазкур фармонда Ўзбекистон Қарамонини унвонига эга бўлганларнинг пенсиясига ҳам қўшимча берилиши кўзда тутилганми?

О.АБДУРАИМОВ,
Яккабоғ тумани

Республикамиз Президентининг 2007 йил 17 декабрдаги «Фахрий унвонлар учун тўловлар миқдорини ошириш тўғрисида»ги фармонида Ўзбекистон Қарамонини унвони билан тақдирланган шахсларнинг пенсияларига қўшимча ҳақ тўлашни назарда тутилмаган.

Ўзбекистон Қарамонини унвонига эга бўлганлар оғил иш ҳақи ёки пенсияга қўшимча энг кам оғил иш ҳақи миқдорига ой сайин тўланадиган устама муҳофот тарзида олади. Қолаверса, бундай унвон билан тақдирланган шахслар Ўзбекистон ҳудудида давлат пассажир транспортининг барча турларида (таксидан ва бошқа транспорт турларининг буюртма рейсларидан ташқари) текинга юриш ҳуқуқига эгадирлар.

МУТАХАССИС БЎЛИШ УЧУН...

Яқинда автомашинада кетаётган бир киши билан танишиб қолдим. Ундан қаерда ишлашни сўрасам, божхонада фирмаларнинг юқларини расмийлаштириш билан шуғулланаман, бошқачасига мутахассисман деди. Аммо унинг айтиши бўйича божхоначи эмас экан. Бу қандай иш ўзи? Бундай ишга қимлар олинади?

Р.ЗОКИРОВ,
Сирдарё тумани

Бундай шахслар божхона расмийлаштируви бўйича мутахассис деб аталади. Мутахассис божхона органи томонидан берилган малака аттестати бўлган, Ўзбекистон Республикасининг юридик шахси — декларант билан меҳнат шартномаси тузган ва шу декларант номидан божхона расмийлаштируви бўйича ҳаракатларни амалга оширадиган Ўзбекистон Республикасининг жисмоний шахсидир.

Мутахассис божхона расмийлаштируви ва декларант номидан божхона иши бўйича қуйидаги соҳалар бўйича бошқа вазифаларни бажара олиши лозим:

— божхона ҳуқуқи ва божхона иши — божхона режими, маҳсулот ва транспорт воситаларининг Ўзбекистон чега-

расидан ўтиши тартиби ҳамда шартларини, божхона тўловлари турларини, божхона расмийлаштируви тартибини, шу жумладан декларациялаш ва божхона мақсадлари учун товарлар классификациясини, товарларнинг келиб чиқishi мамлақати ва унинг божхона қийматини аниқлаш қоидаларини, божхона органлари томонидан божхона ва валюта назоратини ўтказиш тартибини, божхона статистикасини, божхона иши борасида йўл қўйилган ҳуқуқбузарликлар учун жавобгарлик чораларини, божхона хизматининг ташкил этилишини, божхона хизмати органларининг статуси, уларнинг мансабдор шахсларининг ҳуқуқ ва мажбуриятларини;

— ташқи иқтисодий фаолият ва унинг

давлат бошқарувини — ташқи иқтисодий келишувларни тузиш ва ижро қилиш, нархларни, ташқи савдода транспортировак ва сўғурталаш шартларини, тақидлар ва чекловларни, шу жумладан лицензиялаш, сертификатлаш ва ҳоказо шу қабили; — мутахассис фаолияти учун зарур бўладиган маълумотларни автоматик усулларда қайта ишлаш қоидаларини.

Мутахассиснинг билиши лозим бўлган аниқ саволлар рўйхати, шунингдек мутахассиснинг жавобларини лозим даражада деб баҳолаш меъриларини Ўзбекистон божхона қўмитаси белгилайди.

Божхона расмийлаштируви мутахассиси аттестатини олишга номзод:

— ўрта, олий ёки тўлиқсиз олий ёхуд ўрта-махсус маълумотга эга бўлиши;

— махсус тайёргарликдан ўтиб, малака имтиҳонини топириши шарт. Малака имтиҳонлари озғани ва ёзма шаклларда ўтказилади. Давлат божхона қўмитаси раиси томонидан тасдиқланган комиссия томонидан олинади.

САНКЦИЯСИЗ МУМКИНМИ?

Хорижий мамлакатдан учиб келган ёки чегарадан ўтаётган фуқаронинг шахсий буюмларидан ташқари унинг ўзини ҳам прокурорнинг санкциясиз кўздан кечириш мумкинми?

Қ.ҲАМДАМОВ,
Боғдод тумани

Қонун ҳужжатларини бузиш объеклари ҳисобланувчи товарларни ўз ёнида яширапти ва кўрсатмаияти деб ҳисоблашга асослар бўлган тақдирда божхона чегараси орқали ўтаётган ёхуд божхона назорати зонасида ёки халқаро алоқа учун очик аэропортнинг транзит зонасида турган ҳар қандай жисмоний шахс кўздан кечирилиши мумкин. Лекин бунинг учун жисмоний шахсни кўздан кечириш тўғрисида божхона органи бошлиғи ёки бошлиқ ўринбосарининг ёзма қарори қабул қилиниши лозим. Шахсни кўздан кечириш шакли божхона органи бошлиғи ёки бошлиқ ўринбосари томонидан шахсни кўздан кечиришни тезлаштириш мақсадида аниқ шароитлар вақт, кун, масофанинг узоқ ёки яқинлигига қараб белгиланади. Қарорда шахсни кўздан кечириш топирилган божхона органи мансабдор шахси аниқ кўрсатилган бўлиши шарт.

Бу тадбир ҳолислар иштирокида, зарурат турилганда мутахассислар, шу жумладан тиббиёт ходими ва таржимон тақдир этилган ҳолда амалга оширилади.

Вояга етмаган шахслар уларнинг қонуний вакиллари (ота-онаси, фарзандликка олувчилари, васийлари ёки ҳомиёлари) иштирокида, қаровга муҳтож бўлган жисмоний шахслар эса уларни етаклаб юриуви шахслар иштирокида кўздан кечирилади.

Кўздан кечириладиган шахс кўздан кечириш жараёнида қимйочни иштирок этишини талаб қилишга ҳақли. Бу ҳолда қимйочни етиб келгунига қадар кўздан кечириш тўхтатиб турилади.

Шахсни кўздан кечиришда иштирок этиши назарда тутилмаган ёки ушбу тадбирга умуман алоқаси бўлмаган шахсларнинг қатнашиши мумкин эмас.

Шахсни кўздан кечиришни амалга оширувчи божхона органи мансабдор шахси ҳамда унда иштирок этувчи бошқа шахслар кўздан кечириладиган шахс билан бир жинсда бўлишлари шарт. Шу билан бирга шахсни кўздан кечиришда қатнашувчи бошқа шахслар кўздан кечириш ўтказилган кунга қадар вояга етган бўлишлари лозим.

Кўздан кечириладиган шахснинг танасини текширувдан ўтказиш фақат тиббиёт ходими томонидан амалга оширилади.

«Ўзбекистон Республикаси божхона чегарасидан ўтаётган шахсларни кўздан кечириш тартиби тўғрисида»ги Йўриқнома талабларига мувофиқ, агар шахсни кўздан кечириш натижасида унинг жўнаб кетиши асоссиз кечиктирилса ва у айбсиз деб топилса божхона органи мансабдор шахслари томонидан мазкур шахс навбатдаги яқин рейс билан манзилга жўнатиб юборилиши шарт.

ҚИЙМАТИГА БОҒЛИҚ

Бундан икки йил аввал бир фирмдан кичкинагина ишлаб чиқариш биносини сотиб олган эдик. Бинонинг пулини ўша вақтда белгилаш ва келишган баҳо бўйича тўлаш тўлаганимиз, аммо бинони ўз тасаруфимизга ҳалигача олмаган эдик. Ҳозирда эса шу бўйича ўртада низо чиққан. Агар биз ҳўжалик судига мурожаат этадиган бўлсак, қанча давлат божи тўлаш керак бўлади?

Д.ЖАБОРОВ,
Тошкент вилояти

Мулкий тусдаги даъво аризалари билан ҳўжалик судига мурожаат этилганда тўланадиган божининг суммаси даъвонинг баҳосига боғлиқ. Хусусан:

1 млн. сўмгача бўлганда — даъво баҳосининг 3 фойизи миқдорига, лекин энг кам

ойлик иш ҳақидан кам бўлмаган миқдорда;

1 млн. сўмдан ортиқ 10 млн. сўмгача бўлганда — даъво баҳосининг 2 фойизи миқдорига;

10 млн. сўмдан ортиқ бўлганда — даъво баҳосининг 1 фойизи миқдорига тўланади.

ҚАЙСИ БИРИ ҚУЛАЙ?

Хусусий корхона деганда қандай корхона тушунилади ва бундай корхона ўз филиалларини тузишга ҳақлими?

Бундай корхоналарни текширишда имтиёз ёки чекловлар борми?

З.ШОМУРОДОВ, Тошкент шахри

Мулкдор ягона жисмоний шахс томонидан тузилган ва бошқариладиган тижоратчи ташкилот хусусий корхона дейилади.

Хусусий корхона қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда бошқа юридик шахсларнинг муассиси бўлишга ёки уларнинг устав фондида ўзгача тарзда иштирок этишга, ваколатхоналар очишга ва филиаллар тузишга ҳақли.

Хусусий корхона фаолиятини текширишлар назорат қилувчи органлар томони-

дан кўпи билан икки йилда бир марта, белгиланган тартибда амалга оширилиши мумкин, қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳоллар бундан тасносно.

Хусусий корхоналарнинг — кичик тадбиркорлик субъектларининг молия-ҳўжалик фаолиятини режали текширишлар кўпи билан тўрт йилда бир марта, бошқа хусусий корхоналарнинг молия-ҳўжалик фаолиятини режали текширишлар эса кўпи билан уч йилда бир марта амалга оширилади.

UZBEKISTON

5.55 Курсатувлар дастури. 6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» 7.00, 13.00, 22.55 «Иклим» 7.05, 23.15 Т/с «Икки тақдир» 7.45 «Дилхуш наволар» 8.00-8.30 «Ахборот» 8.30, 14.20, 17.15 «Олтин мерос» 8.35, 18.05 Т/с «Уч» 9.15, 18.00 «Ихор» 9.20 «Ўзбекистон табияти» «Болалар сайраси»: 9.40 «Уйна, Изла, Топ!» 10.20 М/с «Картошкалар ва аждарх» 10.35 «Остонаси тиллодан» 10.55 «Сизнинг адвокатингиз» 11.00, 14.00, 17.00, 21.00 «Ахборот» 11.10, 20.05 «ТВ шифокор» 11.15, 20.10 Т/с «Аччиқ ёлгон» 11.50 «Ахборот» (инглиз.) 12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» 13.05, 21.55 Т/с «Сўнгги қиролчи» 14.15, 17.10, 17.55, 20.00, 23.10 ТВ анонс 14.25 «Қушлар хақида ҳақиқат» 15.15 «Интеллектуал ринг» 16.00 «Муҳаддас қадамжолар» 16.20 «Ўзбекистон табияти» 16.40 «Бир жиноят изидан»

17.25 «Худудлар ҳаёти» «Болалар сайраси»: 17.40 «Эртақлар - яшиллик етаклар» 18.45 «Ортим бўйлаб» дастури: «Кўеши ўлкам» 18.55 «Рангин дунё» 19.15 «Оҳанглр оғушида» 19.25, 19.55, 20.55, 21.30 Эълонлар 19.30 «Ахборот» /рус./ 20.50 «Минг бир ривоят» 21.35 «Бир ўлка-ки» 23.00 «Қўшигимсан, муҳаббат» /SMS/ 23.55-00.05 Тунги наволар «Ўzbekistan» 00.05 Курсатувлар дастури 00.10 «Ортим бўйлаб» дастури: «Чўстга хуш келибсиз» 00.40 «Рангин дунё» 01.00 «Ахборот» /рус./ 01.30 ТВ анонс 01.35 «Ешлар майдони» 02.35 «Бекат» 03.00 «Ахборот» /инглиз./ 03.10 «KINOMANIYA» 03.40 «Истеъдод» 04.00 «Ахборот» 04.30 «Минг бир ривоят» 04.35 «Олтин мерос» 04.45 «Ўзбекистон табияти» 05.05 Т/с «Уч» 05.45-05.55 Тонги наволар

20-MAY Seshanba

6.55 «Ватаним менинг!» 7.00 «Тараннум» 7.40, 17.10 «Мультипанорама» 8.00, 15.00 «Ешлар майдони» 9.00, 19.30 Т/с «Алиш» 9.45 «Қадрдон қўшиқлар» 9.55, 18.50 «UZEX хабарлари» 10.00, 13.00, 16.00 «Давр» 10.10 «Ешлар ва тарих» 10.35 «О, ёшлигим!» 10.40 «Нафосат олами» 10.50 «Ешлар йили» 11.00 «KINOMANIYA» 11.30 «Ешлик баёзи» 11.40, 18.00 «Мулки мумтоз» 12.00, 21.10 Т/с «Жумон» 12.40 «Журнал» 13.10 «Ватанпарвар» 14.00, 18.20 Т/с «Уфқ лочини» 14.35 «Улуг неъмат» 14.40 «Бешик» 16.10 Т/с «Экспедиция» 17.00 «Давринг боласи»

17.35 «Болалар табассуми» 17.40 «Кувнок оҳанглр» 17.45 «Ешлар ва талим» 18.15 «Yoshlar» анкетаси 18.55 «Тошкент-2200» 19.00, 22.00 «Давр» 20.15 «Телетуҳфа» 20.20 «Автопатруль» 20.40 «Ешлар навоиси» 21.00 «Ватан меҳри» 21.55 «Юрт тинчилиги» 22.30 «Футбол-2008» 23.00 Т/с «Хайт-мамонт» 23.45 «Таскин»

21.30 «Пойтахт» 21.45 «Уйларим» 22.10 «Моҳир» /рус./ 22.30 «Пойтахт» /рус./ 22.45 «Кино SMS со звездами» 22.50-00.20 Кино: «Римская империя. Август» 1-қисм. SPORT 7.00 «Бодрое утро» 8.00, 18.30 «Хабарлар» (рус) 8.25 «Малахов +» 9.30, 21.30 «Хабарлар» (узб.) 9.50 Т/с «Татьянин день» 10.35 Д/ф «Секрет камней» 11.00, 20.00 «Баркамол авлод-2008» спорт уйинларида 12.30-13.10 Настольный теннис. ITTF Pro Tour - China Open. Финалы 18.00 Болалар спорти 18.15 «Бизнес-рево» 18.50 «Муслик тайм» 19.10 «Ешлик шавкати» 19.30 «Joker Superlotto» Телелотерея 19.40 Чемпионат лигаси қудалғи 21.50 Кураш бўйича халқаро турнир 22.25 Еврофутбол. Испания чемпионати 24.00 «Тунингиз оуда бўлсин!»

04.00, 08.05 «Доброе утро» 08.00, 11.00, 14.00 Новости 09.25 «Малахов +» 09.25 «Модный приговор» 10.25 «Контрольная закупка» 11.25 Т/с «Агент национальной безопасности» 12.20 «Детективы» 13.00 Другие новости 13.25 «Понять. Простить» 14.20 «Писатель и вождь. Шолохов - Хрущев» 15.00 Т/с «Огонь любви» 15.55 «Федеральный судья» 17.00 Вечерние новости 17.25 «Пусть говорят» 18.10 «След» 19.00 Т/с «Принцесса цирка» 20.00, 02.00 «Время» 20.30 Т/с «Братья» 21.30 «Валентина Леонтьева. Последние 24 часа» 22.30 Х/ф «Мусорщик» 00.10 «Доброй ночи» 01.15, 02.30 Х/ф «Перо маркиза де Сада»

08.50, 10.45 Т/с «Опера. Хроники убойного отдела» 09.45, 16.50 «Вести. Дежурная часть» 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Вести» 10.25, 13.20 «Местное время. Вести - Москва» 11.40 Х/ф «Бумбараш» 13.40 Т/с «Взрослые игры» 14.35 «Суд идет» 15.30 Т/с «Кулагин и партнеры» 16.30 «Местное время. Вести - Московская область» 17.05 Т/с «Женщина без прошлого» 18.00 Т/с «Родные люди» 19.30 «Местное время. Вести» 19.50 «Спокойной ночи, малыши!» 20.00 Т/с «Путь-шлях» 21.55 «Евровидение 2008». 1-й полуфинал. Прямая трансляция 00.00 «Вести +» 00.20 Боевик «Отражение» 02.20 «Дорожный патруль» 02.30 Д/ф «Городские торгеды»

10.00 Т/с «Смешки» 12.30 Т/с «Попытка к бегству» 14.30, 17.30 «Чрезвычайное происшествие. Обзор» 15.30 Т/с «Возвращение Мухтара» 18.40 Т/с «Улицы разбитых фонарей» 19.40 Т/с «Погоня за ангелом» 20.40 Т/с «Закон и порядок» 22.05 Т/с «Ставка на жизнь» 23.05 «Главная дорога» 23.35 Т/с «Кровавый круг» 01.35 Комедия «Ев алиби» 03.20 Т/с «Блейд» (США) 04.15 Т/с «Близнецы»

11.00 М/с «Шоу Рена и Стимми» 11.30 М/с «Дети подростки» 12.00 Т/с «Кларисса» 13.00 Т/с «Женская лига» 13.30, 20.00, 22.55, 03.20 «Дом 2» 15.00 Комедия «Агент Коли Банкс» 21.00 Комедия «Агент Коли Банкс 2: пункт назначения - Лондон» 23.25 Т/с «Саша + Маша» 23.55 Наши песни 00.05 Клуб бывших жен 01.05 Драма «Духовные» 04.15 Лавка анекдотов

00.00 Т/с «За гранью возможного» 01.00 Х/ф «Планета раттора» 03.00 Культ личности 07.00 М/с «Человек-паук», 1 и 2 с. 07.55 М/с «Смешарики» 08.00, 11.30, 18.00 Т/с «Моя прекрасная няня» 08.30, 20.00 Т/с «Палыны дочки» 09.00, 21.00 Т/с «Я лечу» 10.00, 01.00 Истории в деталях 10.30, 22.00 Т/с «Сердцедеди» 12.30 Т/с «Дочки-матери» 13.30 Т/с «Папа на все руки» 14.30 М/с «Оливер Твист» 14.40 М/с «Тугенштейн» 15.00 М/с «Приключения Вуди и его друзей» 15.30 М/с «Приключения Джеки Чана» 16.00 М/с «Чокнутый» 16.30 М/с «Школа волшебниц» 17.00 Т/с «Сабрина - маленькая ведьма» 17.30 «Галилео» 18.30 Т/с «Гей-ор» 19.30 «Б кадры» 22.58 Скажи 23.00 Х/ф «Святосла» 01.30 «Слава богу ты пришел!» 02.45 Т/с «Танцы под звездами» 1 и 2 с. 04.45 М/с «Жизнь с Луи» 05.55 М/с «Человек-паук»

РОССИЯ

04.00 «Доброе утро, Россия!» 07.55 «Семнадцать мгновений Ефима Копелана»

05.00 «Сегодня утром» 08.00 «Наше все!» 09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 21.40 «Сегодня» 09.25 «Чистосердечное признание» «Болалар сайраси»: 17.40 «Эртақлар - яшиллик етаклар» 18.00 «Сизнинг адвокатингиз» 18.55 «Тараққий сари» 19.15 «Оҳанглр оғушида» 19.25, 19.55, 20.55, 21.30 Эълонлар 19.30 «Ахборот» /рус./ 20.10 Б/ф «Табии» 20.50 «Минг бир ривоят» 21.35 «Одамлардан бери» 23.00 «Қўшигимсан, муҳаббат» /SMS/ 23.55-00.05 Тунги наволар «Ўzbekistan» 00.05 Курсатувлар дастури 00.10 «Супера давомчилари» 00.40 «Бир ўлка-ки» 01.00 «Ахборот» /рус./ 01.30 ТВ анонс 01.35 «Ешлар майдони» 02.35 «Чемпион» 02.55 Б/ф «Раройиб ҳодиса» 04.00 «Ахборот» 04.30 «Минг бир ривоят» 04.35 «Олтин мерос» 04.45 «Ўзбекистон табияти» 05.05 Т/с «Уч» 05.45-05.55 Тонги наволар

THT

05.00 Т/с «Любовь и тайны Сансет Бич» 05.55 Глобальные новости 06.00, 13.00 Такси 06.30 М/с «Ох, уж эти детки!» 07.00, 18.30 Москва: инструкция по применению 07.30 «Необъяснимо, но факт» 08.30, 17.30 Т/с «Гуманоиды в королевстве» 09.00, 09.30, 12.30, 17.00, 19.00, 19.30 Т/с «Счастливы вместе» 10.00 М/с «Приключения Джими Нейтрона, мальчика-гения» 10.30 М/с «Жизнь и приключения робота-подростка»

TB

07.00 М/ф «Вунш-пунш» 07.45 М/с «Мир Бобби» 08.45 М/с «Флинт - детектив во времени» 09.15 М/ф 10.00, 16.00 Т/с «Баффи - истребительница вампиров» 11.00 Х/ф «Призрачный меч» 13.00 Д/ф «Разрушители мифов» 14.00, 18.00 Т/с «Звездные врата» 15.00 Т/с «Кости» 17.00 «Унчл» 19.00 Т/с «За гранью возможного» 20.00 Т/с «Кости» 21.00 Д/ф «Тайные знаки» 22.00 Х/ф «В одну сторону»

DTV

07.00 Удачное утро 07.50 Музыка на ДТВ 07.55 Телемагазин 08.25-09.30 М/ф 09.30, 21.00 Самое смешное видео 10.00 Т/с «Агентство Алиби» 10.30, 15.00, 18.30 Судебные страсти 11.30 Х/ф «Бархан» 13.10 Т/с «Утомленные славы» 14.00 Т/с «Крутой Уокер» 16.00, 22.30 Т/с «Безмолвный свидетель» 16.30, 23.00 Т/с «CSI: Место преступления. Лас-Вегас» 17.30 Т/с «Мысли как преступник» 19.30, 00.30 Чудеса со всего света 20.30 «Каламбур» 21.30 Самое невероятное видео 00.00, 01.55 Голые и смешные 01.25 «Карданный вал +» 02.25 Т/с «Рыцарь дорог» 03.10 Ночной клуб 05.10 Т/с «Диагноз: убийство»

04.00, 08.05 «Доброе утро» 08.00, 11.00, 14.00 Новости 09.25 «Малахов +» 09.25 «Модный приговор» 10.25 «Контрольная закупка» 11.25 Т/с «Агент национальной безопасности» 12.20 «Детективы» 13.00 Другие новости 13.25 «Понять. Простить» 14.20 Рождение легенды: «Москва слезам не верит» 15.00 Т/с «Огонь любви» 15.55 «Федеральный судья» 17.00 Вечерние новости 17.20 «Пусть говорят» 18.10 «След» 19.00 Т/с «Принцесса цирка» 20.00, 02.00 «Время» 20.30 Т/с «Братья» 21.30 Спецрасследование: «Беспредель на дорогах» 22.30 Ударная сила. «Атомный исплин» 23.15 Ночные новости 23.35 «Доброй ночи» 00.35, 02.30 Х/ф «Идеальная пара» 03.00 «Писатель и вождь. Шолохов - Сталин»

07.55 «Под маской шутника. Н. Боголюбов» 08.50, 10.45 Т/с «Опера. Хроники убойного отдела» 09.45, 16.50 «Вести. Дежурная часть» 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Вести» 10.25, 13.20 «Местное время. Вести - Москва» 11.40 Х/ф «Бумбараш» 13.40 Т/с «Взрослые игры» 14.35 «Суд идет» 15.30 Т/с «Кулагин и партнеры» 16.30 «Местное время. Вести - Московская область» 17.05 Т/с «Женщина без прошлого» 18.00 Т/с «Родные люди» 19.30 «Местное время. Вести» 19.50 «Спокойной ночи, малыши!» 20.00 Т/с «Путь-шлях» 21.35 Футбол. Лига чемпионов. Финал. «Манчестер Юнайтед» - «Челси» 00.00 «Вести +» 00.20 Х/ф «Седьмая пуля» 02.25 «Дорожный патруль» 02.15 «Горячая десятка» 03.20 Т/с «Закон и порядок»

10.00 Т/с «Смешки» 12.30 Т/с «Попытка к бегству» 14.30, 17.30 «Чрезвычайное происшествие. Обзор» 15.30 Т/с «Возвращение Мухтара» 18.40 Т/с «Улицы разбитых фонарей» 19.40 Т/с «Погоня за ангелом» 20.40 Т/с «Закон и порядок» 22.05 Т/с «Ставка на жизнь» 23.05 «Борьба за собственность» 23.35 Т/с «Кровавый круг» 01.35 Х/ф «Невидимый цирк» 03.20 Т/с «Блейд» (США) 04.15 Т/с «Близнецы»

11.00 М/с «Шоу Рена и Стимми» 11.30 М/с «Дети подростки» 12.00 Т/с «Кларисса» 13.00 Т/с «Женская лига: парни, деньги и любовь» 13.30, 20.00, 22.45 «Дом 2» 15.00 Комедия «Агент Коли Бенкс 2: пункт назначения - Лондон» 21.00 Комедия «Деньги решают все» 23.15 Т/с «Саша + Маша» 23.45 Наши песни 00.00 Клуб бывших жен 01.00 Драма «Любовные авантюры» 04.15 Лавка анекдотов

07.00 Удачное утро 07.50 Музыка на ДТВ 07.55 Телемагазин 08.25-09.30 М/ф 09.30, 21.00 Самое смешное видео 10.00 Т/с «Агентство Алиби» 10.30, 15.00, 18.30 Судебные страсти 11.30 Х/ф «Повесть о чекисте» 13.10 Т/с «Утомленные славы» 14.00 Т/с «Крутой Уокер» 16.00, 22.30 Т/с «Безмолвный свидетель» 16.30, 23.00 Т/с «CSI: Место преступления. Лас-Вегас» 17.30 Т/с «Мысли как преступник» 19.30, 00.30 Чудеса со всего света 20.30 «Каламбур» 21.30 Самое невероятное видео 00.00, 01.55 Голые и смешные 01.25 «Карданный вал +» 02.25 Т/с «Рыцарь дорог» 03.15 Ночной клуб 05.15 Т/с «Секретный агент МакГайвер»

РОССИЯ

04.00 «Доброе утро, Россия!» 05.00 «Сегодня утром» 08.00 «Наше все!»

THT

05.00 Т/с «Любовь и тайны Сансет Бич» 05.55 Глобальные новости 06.00, 13.00, 18.00 Такси 06.30 М/с «Ох, уж эти детки!» 07.00, 18.30 Москва: инструкция по применению 07.30 «Необъяснимо, но факт» 08.30, 17.30 Т/с «Гуманоиды в королевстве» 09.00, 09.30, 12.30, 17.00, 19.00, 19.30 Т/с «Счастливы вместе» 10.00 М/с «Приключения Джими

TB

07.00 М/ф «Вунш-пунш» 07.45 М/с «Мир Бобби» 08.45 М/с «Что с Энди?» 09.15 М/ф 10.00, 16.00 Т/с «Баффи - истребительница вампиров» 11.00 Х/ф «Истребитель Клузо» 13.00 Д/ф «Разрушители мифов» 14.00, 18.00 Т/с «Звездные врата» 15.00, 20.00 Т/с «Кости» 17.00 «Унчл» 19.00 Т/с «За гранью возможного»

DTV

07.00 Удачное утро 07.50 Музыка на ДТВ 07.55 Телемагазин 08.25-09.30 М/ф 09.30, 21.00 Самое смешное видео 10.00 Т/с «Агентство Алиби» 10.30, 15.00, 18.30 Судебные страсти 11.30 Х/ф «Повесть о чекисте» 13.10 Т/с «Утомленные славы» 14.00 Т/с «Крутой Уокер» 16.00, 22.30 Т/с «Безмолвный свидетель» 16.30, 23.00 Т/с «CSI: Место преступления. Лас-Вегас» 17.30 Т/с «Мысли как преступник» 19.30, 00.30 Чудеса со всего света 20.30 «Каламбур» 21.30 Самое невероятное видео 00.00, 01.55 Голые и смешные 01.25 «Карданный вал +» 02.25 Т/с «Рыцарь дорог»

SPORT

07.00 М/с «Человек-паук», 1 и 2 с. 07.55 М/с «Смешарики» 08.00, 11.30, 18.00 Т/с «Моя прекрасная няня» 08.30, 20.00 Т/с «Палыны дочки» 09.00, 21.00 Т/с «Я лечу» 10.00, 01.00 Истории в деталях 10.30, 22.00 Т/с «Сердцедеди» 12.30 Т/с «Дочки-матери» 13.30 Т/с «Папа на все руки» 14.30 М/с «Оливер Твист» 14.40 М/с «Тугенштейн» 15.00 М/с «Приключения Вуди и его друзей» 15.30 М/с «Приключения Джеки Чана» 16.00 М/с «Чокнутый» 16.30 М/с «Школа волшебниц» 17.00 Т/с «Сабрина - маленькая ведьма» 17.30 «Галилео» 18.30 Т/с «Гей-ор» 19.30 «Б кадры» 22.58 Скажи 23.00 Х/ф «Заводила» 01.30 «Слава богу ты пришел!» 02.45 Т/с «Танцы под звездами» 1 и 2 с. 04.45 М/с «Жизнь с Луи» 05.55 М/с «Человек-паук»

ЎЗБЕКИСТОН

5.55 Кўрсатувлар дастури. 6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»...

17.40 «Эртактар – яхшиликка етаклар». 18.50 «Сайхатта мархабоб!»...

6.55 «Ватаним менинг!» 7.00 «Тараннум»...

22-MAY Payshanba

8.00, 15.00 «Ёшлар майдон». 9.00, 19.30 Т/с «Алия»...

19.00, 22.00 «Давр». 20.15 «Телетуҳфа»...

TOSHKENT

7.25 Кўрсатувлар тартиби. 7.30 «Салом, Тошкент!»...

SPORT

7.00 «Бодрое утро». 8.00, 18.30 «Хабарлар» (рус)...

04.00, 08.05 «Доброє утро». 08.00, 11.00, 14.00 Новости...

08.50, 10.45 Т/с «Опера. Хроника убойного отдела»...

10.30 М/с «Жизнь и приключения робота-подростка»...

21.00 Д/ф «Тайные знаки». 22.00 Х/ф «Земля против Паука»...

07.00 М/с «Человек-паук», 1 и 2 с. 07.55 М/с «Смешарики»...

РОССИЯ 04.00 «Доброє утро, Россия!»...

05.00 «Сегодня утром». 08.00 «Наше все!»...

07.00 М/ф. 07.45 М/с «Вунш-пуши»...

17.00 «Давринг болиси». 17.35 «Кунюк оханлар»...

11.30-13.20 Кино: «Мне снилось Африка».

ЎЗБЕКИСТОН

5.55 Кўрсатувлар дастури. 6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»...

16.40 «Эъоз». 17.20 «Саломатлик дастури»...

23-MAY Juma

6.55 «Ватаним менинг!» 7.00 «Тараннум»...

17.00 «Давринг болиси». 17.35 «Кунюк оханлар»...

04.00, 08.05 «Доброє утро». 08.00, 11.00, 14.00 Новости...

08.05 «Мой серебряный шар». 09.05, 10.45 Т/с «Опера. Хроника убойного отдела»...

10.00 М/с «Приключения Джими Нейтрона, мальчика-гения»...

15.00 Т/с «Кости». 17.00 «Улси», 64 с. 19.00 Т/с «За гранью возможного»...

07.00 М/с «Человек-паук», 1 и 2 с. 07.55 М/с «Смешарики»...

РОССИЯ 04.00 «Доброє утро, Россия!»...

05.00 «Сегодня утром». 08.00 «Наше все!»...

07.00 М/ф. 07.45 М/с «Вунш-пуши»...

17.00 «Давринг болиси». 17.35 «Кунюк оханлар»...

11.30 Х/ф «Холод». 13.05 Звериние штучки...

«Бола бўлса шўх бўлсин...» деган гапни кўп бора эшитганмиз. Лекин, шўхликда ҳам шўхлик бор. Маҳалламизда Собит билан Собир исмли ака-укалар бўларди. Ҳар бирининг қилиги ўзи тенги ўнга боланикдан ошиб тушар, уларнинг шўхлигидан дам онаси мактабга югурар, дам отаси кўни-кўшидан уэр сўрарди. Аҳвол шу даражага етган эдики, биров эшик тақиллатиб келса, бояқиш ота-она «болаларимиз яна нима иш қилиб қўйди экан» деб юрак ҳовучларди. Шундай кунларнинг бирида ака-укаларнинг кичиги мактаб ёнидаги танасига қулоч етмас тут дарахтига қуш боласини оламан, дея чиқади. Аксита у турган шох синиб, олти метрлар чамаси баландликдан йиқилади. Собирнинг бахтига турши йигит машинаси билан ўтиб қолади. Дарҳол болани олиб, касалхонага етказишади. Собирнинг қўл ва оёғи бир неча жойидан синган экан. Анча вақт касалхонада даволанди. Ота-онасининг куйганини айтмайсизми?! Ҳозир иккаласи ҳам улғайиб, бола-чақали бўлиб кетишган. Анча қуйилиб ҳам қолишган. Аммо Собирнинг гарчи тузалиб кетган бўлса-да, бир оёғи оқсай-

ҳақида икки оғиз айтиб ўтсам, — дея гап бошлади Исқандар ака. — Болалар ўткир жараҳатлари бўлими институтнинг муҳим бўғинларидан бири бўлиб, асосан болалар жараҳати ва унинг асоратларини олдини олиш билан шуғулланади. Шу ўринда ортопедия сўзига тушунча бериб кетсам. «Ортос» ўсувчи, ўсаётган деган маънони билдирса, «педия» бола, тарбия дегани. Демак, ортопедиянинг биринчи галдаги вазифаси ўсаётган боланинг таянч тизимини тарбиялаш ҳисобланади. Травманинг эса жараҳат эканини ҳамма билади.

Афсуски, сўнгги йилларда болалар ўртасида жараҳатланиш ҳолатлари кўпайиб, улар юрак қон-томир, онкологик касалликлардан кейин учинчи ўринда турмоқда. Бу ҳол айниқса баҳор ойларида кучаяди. Бунинг ўзига хос сабаблари бор, албатта. Биринчидан, киши билан деярли уйдан чиқмаган бола, кунлар исини билан ташқарига интилади. Бундай пайтда уларни уйда ушлаб ўтиришнинг иложи йўқ. Иккинчидан, боланинг организмидан нордон нарсалар талаб кучли бўлади. Аҳамият берган бўлсангиз,

борган болалар бир-бирига ўзларини кўрсатиш учун шўнғини ёқтиришади. Сув ости эса турли хил чиқиндилар билан тўлган бўлиши мумкин. Оқбатини айтмасак ҳам бўлади...

Болаларнинг йиқилганда ёки урилганда энг кўп жараҳат ола-

қилинса, кейинчалик ирилтилан ёки кесилган тўқималарни даволаш зарур бўлади. Бироқ доимо ҳам шундай бўлавермайди. Шундай воқеалар учраб турадики, жараҳат ёпиқ шаклда бўлганлиги боис, унинг қай даражада эканлигини билиб бўлмайди. Бемор

панжалари букимлайдиган бўлиб қолган. Қўлни илгариги ҳолига қайтариш учун энди камида 8-10 йил керак бўлади. Албатта, бу кичкина муҳлат эмас. Қолаверса, бу даврда бир неча операциялар ҳам зарур бўлади. Энг ачинарлиси, ота-онанинг бепарволиги туфайли қанча оворгарчилиги асаб-бузарликлар рўй бермоқда. Шунинг учун «Чумчуқ сўйса ҳам, қассоб сўйсин» деганларидек, бундай пайтда зудлик билан врачга мурожаат қилиш, муҳим аҳамиятга эга эканлигини унутмаслигимиз керак.

Бундан ташқари жиддий жараҳат олиб, даволанса-да асоратидан азият чекиб юрган беморлар илгари икки маҳал даволаниб туришса, ўзлари учун фойдалан холи бўлмасди.

Кафедрамизда асосан ёш болалар даволанишгани учун гоҳида «ёш бола билан ишлаш осон эмас-ку! Қандай йўл тутасиз» дея сўраб қолишади. Дарҳақиқат, болалар билан ўзига хос муаммолар доимо учраб туради. Йиғлаб, текширишга имкон бермайди. Гоҳида оғриётган жойини сўрасангиз, бошқа ерини кўрсатади. Камина улар билан ишлашнинг ўзига хос усулини ўйлаб топганман. Масалан, бирорта янги келган бемор болани кўриқдан ўтказганидан сўнг, «Кўрдингми, касалга қарши бирга кураш бошлаганимиз учун анча яхшилан. Бутундан бошлаб кичкина доктор бўлиб, менга ёрдамчи бўласан», дейман. Эртасига ёнига кириб, «Бугун кечагидан ҳам зўрсан-ку! Аммо доктор бўлишнинг яна икки-уч кун бор экан. Айтилган уқолларни олиб, дориларни ичиб турсанг, бўлди. Ушанда ҳақиқий доктор бўласан», дея кўнглини кўтараман. Шундай қилиб болага болаларча муносабатда бўлишга ҳаракат қиламан. Бундан ташқари, вақт топиб, болалар билан шахмат ёки шашка ҳам ўйнаб тураман. Мақтаниш эмас-ку, яхши ўйнайман. Шунинг учун «ким мени ютса, уйига жавоб бераман», деб ўзини орқали ҳам болаларни касалликдан қалғитаман, ҳам ўзига бўлган ишончини орттиришга ҳаракат қиламан. Жавоб бериш вақти келганда эса атайлаб, ютқазаман. Бундай пайтларда уларнинг хурсанд бўлганликларини кўрсангиз эди...

Исқандар акадан яна анча нарсаларни сўрамоқчи эдим. Иложи бўлмасди. Сабаби, гарчи у кишининг ёнига олдиндан кўнгироқлашиб, келишган ҳолда борган бўлсам-да, ёлғиз учратолмадим. Беморлар қатори навбат кутиб кирганимда эса, ҳали у врач кириб, қўлидаги рентген хулосасини кўрсатиб маслаҳат сўрайди, ҳали буниси «операция бошлаб қўйгандим. Фалон жойига ўйланиб турибман. Кўриб беринг», дейди. Хуллас, у киши билан бир эмас, уч марта учрашганига тўғри келди. Охириги марта борганимда эса қозғистонлик бир аёл маслаҳат сўраб келган экан.

Халқимизда дардини берадиган Оллоҳ, шифосини ҳам ўзи беради, докторлар эса сабабчи бўлади, деган гап бор. Юқоридаги сўхбатдан сўнг, бу гапнинг Исқандар ака ҳамда ўз касбига фидойи бошқа врачлар фаолияти мисолида маълум маънода тўғрилиги ҳам кўринади. Шундай бўлса-да, нафақат фарзандларимизнинг, балки бизнинг соғлигимиз ҳам аввало ўз қўлимизда эканлигини унутмаслигимиз лозим. Зеро, «асраганини Худо ҳам асрайди», деб бежиз айтилмаган.

Фодуржон АЛИМОВ,
«Huquq» мухбири

ФАРЗАНДЛАРИМИЗ СОҒЛИҒИ ЎЗ ҚЎЛИМИЗДА

диган бўлиб қолган.

Ҳар йили баҳор келиб, довдарахлар гуллаб, довучча илинжида дарахтга тармашган болакайларни кўрганимда ўша воқеани, Собирни эслайман. Нимаям дердик, боламисан, деб шунга айтса керак-да! Йўқса, арзимаган полонни деб майиб бўлиш шартмиди?!

Кичкина болалар нордон нарсаларни бемалол истеъмол қилавертишади. Шунинг учун бўлса керак, мевалар гўра бўлишга улгурмасданок, уларга қарши «хужум» бошланади. Оқибатда аксарият болалар дарахтдан йиқилиб, турли хил жараҳат олади. Яна бир ачинарли ҳолат эса, автохалокатлар ҳисобланади. Автохалокатлар-

диган жойи тирсақ бўғини ҳисоблангани боис, уни даволаш ҳам бир қарашда осон туюлса-да, аслида ундай эмас. Тўғрироғи, уларни даволашда кейинги асоратларини унутмаслик керак.

Биргина мисол. Дейлик, ёш бола йиқилиб тушиб, қўли ёки оёғи лат еди. Бундай пайтда кўпгина ота-оналар бепарво бўладилар ёки ўша жойга йод суркаб, боғлаб қўядилар. Боланинг организми ёш бўлганлиги боис, тезда оғриқ қолиб, жараҳат олган жой тузалиб кетади. Аслида эса доимо шундай бўлавермайди. Зарба натижада лат еган жойда бўғин суоқлиги ишлаб чиқариб қўпайиб, бу жараён бузилади. Вақт ўтган сари суғина юқликдаги туз жараҳат жойига йиғила бориб, кейинчалик оғриқни пайдо қилади. Бу боқсинчи даволаш бирмунча қийин кечади. Бундай пайтда нима қилиш керак?

Агар қўл ёки оёқ шикастланган бўлса, иложи борица ўша аъзо-ни қимирлатмаслик керак. Шу билан бирга деярли ҳамма биладиган усул — жараҳат олган жойга муз қўйиш ҳам мумкин. Бу пайтда ўша жойдаги қон томирлари торайиб, оғриқ камаяди. Аммо бу муолажани фақат бир кун қилиш керак. Олинган жараҳат, масалан суяк синиши очик ҳолатда бўлса-чи? Бу ҳолатни даволаш қийинроқ кечади. Биринчидан, синган суяк муолажа

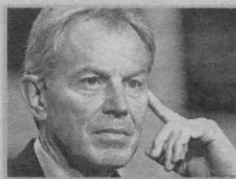
ҳам оғриқдан шикоят қилмайди. Орадан 7-8 кун ўтгачина айрим белгилари пайдо бўла бошлайди. Бу ҳолат эса шифокордан мулоҳаза билан иш юритишдан ташқари, юқори малакани ҳам талаб қилади.

Ўрни келганда яна бир ҳолатга эътибор қаратмоқчиман. Яқин ўтмишда тиббиёт соҳасида анчагина муаммолар бор бўлиб, халқимиз маҳаллий табибларга мурожаат қилишга мажбур эди. Энди замон ўзгарди. Фан-технология ривожланиб, юртимизда ҳам шу имкониятлардан унумли фойдаланиш йўлга қўйилди. Ҳукуматимиз томонидан турли соҳаларда бўлгани каби, тиббиёт соҳасига ҳам алоҳида эътибор қаратилмоқда. Замонавий, юқори савиядаги тиббиёт ускуналари билан жиҳозланган қатор поликлиника ва касалхоналар ишга туширилди. Айниқса, компьютер технологиясининг йўлга қўйилиши кўнглидагидек иш бўлди. Бугун Республика шопилинч тиббий ёрдам илмий марказининг Қорақалпоғистон Республикасида ҳамда вилоятларда 12 та филиали, туман ва шаҳарларда 173 та бўлими фаолият олиб бормоқда. Шундай бўлса-да, аксарият фуқароларимиз ҳали ҳануз суяк синиши ёки чиқинчи билан боғлиқ жараҳат олишганда мутахассисга эмас, табибларга мурожаат қилишади. Бу иш билан шуғулланадиганларни Сурхондарёда уста, Тошкентда синиқчи, айрим жойларда эса табиб деб аташади. Тан олиш керак, баъзи ҳолларда уларнинг муолажаси ҳам фойда беради. Аммо афсуски, кўп ҳолларда лозим даражадаги малакага эга бўлмаган ана шундай табибларнинг нотўғри қўлланган усуллари оғир асоратларга олиб келиши мумкин. Узоққа бормайлик, ҳозир бизда йиқилиб, қўлни синдирган бола даволанмоқда. Ота-онаси табибга олиб боришган. Табибнинг нотўғри муолажа қилганлиги туфайли қўлининг

Кунни кеча Собирни учратиб қолдим. Кичиклик бўлибди. Эшитиб, хурсанд бўлдим. Болалигини эслаб, ўша қилмишидан афсусланган бўлди. Ўзини даволаган айрим врачлардан миннатдор бўлиб, баъзиларидан хафа ҳам бўлди. Паршон ҳолда хайрлашди. Уйга келгунимча унинг гап-гапни қиёфаси кўз олдимдан кетмади. Шу баҳона каминада травматолог врачлар билан суҳбатлашиш фикри туғилиб, **травматология ва ортопедия илмий-текшириш институти** катта илмий ходими, **Тошкент тиббиёт академияси кафедраси мудири, тиббиёт фанлари доктори Исқандар ХОДЖАНОВ**га учрашдим.

— Аввало, фаолиятимиз

Фаластинликлар манфаати йўлида

Бу юкбританиянинг собиқ бош вазири, ҳозирда «Яқин шарқ квартали»нинг (Россия, ЕИ, АҚШ, БМТ) махсус вакили Тони Блэр Исроил ҳамда Фаластин ҳукуматлари ўртасида эришилган янги келишув тўғрисида эълон қилди. Кудудса бўлиб ўтган матбуот анжуманида Блэр келишувнинг айрим бандлари билан ўртоқлашти, деб хабар қилади «Haaretz» нашри. Мазкур ҳужжатда кўпроқ фаластинликлар манфаати эътиборга олинган экан. Масалан, исроилликлар тургўта блокпостни демонтаж қилишга ҳамда саксизта назорат ўтказиш пунктларида ҳужжатларни текшириш жараёнини энгиллаштиришга қарор қилган.

Шунингдек, улар Женин шаҳри атрофида янги блокпостларни қурмасликка ва 1000 нафар фаластинликка Исроилда ишлашга, 300 тасига эса Исроил билан савдо қилиш ҳуқуқини беришга ваъда берганлар. Бундан ташқари исроилликлар қишлоқларни қайта барпо этиш бўйича 14 та лойиҳани маъқуллаб, ерларни мусадара этиш, қурилишларни бузишга доир 3 мингта қарорларни қайта кўриб чиқишларини билдиришган. Қайд этиш лозимки, сўнгги ойлар ичида бу турдаги ҳужжатлар биринчи мартаба имзоланиши эмас. 2008 йилнинг март ойи охирида Исроил Фаластин ҳудудида олиб борадиган йўллардаги 50 та блокпостларни демонтаж қилишга ва Исроилда ишлашга ҳуқуқ берувчи беш мингта руҳсатнома ажратишга розилик берганди.

Ўзинг учун...

Италия бош вазири Сильвио Берлускони, ҳукумат «Alitalia» авиакомпаниясини миллийлаштирмастлигини ҳам, ундаги ўзининг ҳақини камайтирилган нархда сотмаслигини ҳам маълум қилди. Бош вазирнинг фикрича, «Alitalia» ўз кучи билан юзага келган оғир молиявий муаммоларни энгилб ўтади. Эслатиш жоизки, Италиянинг авиаташувчи компанияси банкротликка учраш ҳолатида, «Alitalia» 2002 йилдан бери даромад қилмайди. Кунгита бир миллион евро миқдорда зарар кўраётган компания фаолиятини давом эттира олиши учун Романо Проли ҳукумати томонидан «Alitalia»ни зудлик билан молиялаштириш тўғрисида қарор қабул қилинганди. 2008 йилнинг 22 апрелида авиакомпания Италия ҳукуматидан 300 миллион евро миқдорда кредит олган. Бундан аввалроқ, францўз-нидерланд «Air France-KLM» компанияси «Alitalia»даги давлат улушини сотиб олиш шаштидан қайтган. Мазкур компаниянинг 49,9 фоиз улуши давлатга тегишлидир. «Air France-KLM» музокаралардан чиққанидан бир неча кун ўтгач, «Alitalia»даги давлат улушини сотиб олиш мақсадида яна бир авиакомпания — Россиянинг «Аэрофлот»и ташаббус билан чиққан.

Мақсадсиз ўғирлик

Вильнюс ҳуқуқни муҳофаза қилувчи орган ходимлари 15 ёшдан 17 ёшгача бўлган уч нафар ўспиринини Литва миллий музейдан ришарлик аслахаларини ўғирлаганлиқда гумон қилиб ҳибсга олди, деб хабар қилади «Delfi.lt.» ахборот агентлиги. Маълумки мазкур музейга 20 февраль куни тунда ўғирлар тушишган. Жиноятчилар 16-17 асрларга доир бир неча комлекст ришарлик аслахаларни олиб, жуфтаси ростлашган. Қизиги шундаки, бир кун ўтгач, ўғирланган ришарлик аслахалари поштахт телеминораси яқинидаги ахлат қўтисидан топилган. Ушанда полициячилар ўғирлар нима сабабдан бундай қилишганини тушунишмаганди. Полиция бошчилигининг айтишича, энди бу ҳолат ойднлашяпти. Ёшлик қилиб жиноятга қўл урган ўспиринлар ришарлик аслахаларини нимага ишлатишни, кимга сотишни ҳам билмай ташлаб юборишган.

Суиқасд учун 100 кун

Бу юкбританиянинг Бри-столь шаҳри суди ўзининг ногирон эрини ўлдиршига уч мартаба ҳаракат қилган 61 ёшли аёлни 100 соатлик ижтимоий-фойдали меҳнатга ҳукм қилди. «The Daily Telegraph» нашрида ёзилишича, Ширли Уоттс ишнни кўриб чиқаётган судья, унинг ҳаракатларини «ёрдам нидоси» деб малакалаб, аёлга нисбатан қамоқ жазосини қўлламади. Судланувчининг гапига қараганда, 2007 йилнинг декабрь ойи охирида у уч марта турмуш ўртоғининг жонига суиқасд қилган, жумладан уни ёстиқ билан бўғган ва ваннада чўктирмоқчи бўлган. Кейинчалик виждон азобига учрабми, Уоттс қўтарув хизматига телефон қилиб, эрини ўлдирмоқчи бўлганини гапириб берган. Шундан сўнг у ҳибсга олинган. Суднинг фикрига кўра, аёл жуда кучли ҳис-ҳаяжон ҳолатида бўлган, чунки у деврли беш йил давомида куну тун ногиронлар аравачасига миҳланган турмуш ўртоғига қарашга мажбур эди. Ширли Уоттс турмуш ўртоғининг судда ўкиб эшиттирилган баёнотида, у аёлга нисбатан ҳеч қандай адовати йўқлигини билдирган. Унинг айтишича, Уоттс хоним умуман ёвузликка қўл урولмайди.

Бировнинг ишига аралашманглр

«AFP» ахборот агентлигининг хабар беришича, Саудия Арабистони ташқи ишлар вазири шаҳзода Саид ал Файсал Эрон раҳбариятига мурожаат этиб, Ливан низосига аралашмаслик тўғрисида огоҳлантирди. Унинг сўзларига қараганда, Техрон томонидан Ливаннинг мухолифат кучларига берилган ёрдам, Эроннинг араб дунёси билан муносабатларини ёмонлашувига олиб келиши мумкин. Шунингдек, у барча яқин шарқ давлатлари вакилларига мурожаат этиб, Ливаннинг мустақиллиги ва суверенитетини ҳурмат қилган ҳолда, унинг ички ишларига аралашмасликка чакирди. Маълумки, Саудия Арабистони бош вазири Фуад Синиора бошчилигидаги ҳукуматни тўлиқ қўллаб-қувватлайди. Ҳозирда мана олти кундан бери Ливанда ҳукумат кучлари ҳамда «Ҳезбуллоҳ» ҳаракати жангарилари ўртасида қуролли тўқнашулар юз бермоқда. Маълумотларда айтилишича, «Ҳезбуллоҳ» ҳаракатига Сурия ва Эрон яқиндан ёрдам бериб турибди. 7 майдан бошланган тўқнашуларда 70 киши ҳалок бўлган, 200 киши яраланган.

Гумонланувчи ушланди

«France Presse» ахборот агентлигининг хабар беришича, сешанба куни ҳинд ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлари ходимлари Рожастон штатининг маъмурий маркази Жайпурда содир этилган қатор террорчилик ҳаракатларига алоқдорлиқда гумон қилинаётган шахсни ҳибсга олишди. Мамлakat ички ишлар вазирлиги вакиллариининг айтишича, портлашларда чет эл террорчилари айбдор. Айрим маълумотларда кўрсатилишича, бу террорчилик хуружи орқасида Бангладешнинг «Ҳаркат-ул-Жиҳод ал-Исломи» гуруҳи турибди. Тавқиллаш жоизки, мазкур гуруҳ авваллари ҳам Ҳиндистон ҳудудида террористик актларни амалга оширган. Маълумки, портлашлар натижасида 80 киши ҳалок бўлган, 150 дан ортиғи жароҳатланган. Барча портлашлар сешанба куни маҳаллий вақт бўйича соат 19-30 да (Тошкент вақти бўйича соат 16-00) бир неча минут оралиқ билан шаҳарнинг меъморий обидаларга бой ҳудудида содир этилган. Деҳлидан 260 километр узоқликда жойлашган Жайпур хорижий сайёҳларда катта қизиқиш уйғотади. Портлаш мосламаси аини одамлар гавжум жойларда ишта солинган.

Пост вақтинчалик очилганди

Миср ҳукумати Ғазо сектори билан чегарадаги Рафах назорат-ўтказиш пунктини ёпишга қарор қилди. Мазкур НУП тиббий ёрдамга муҳтож фаластинликлар мисрлик шифокорлардан малакали ёрдам олишлари учун вақтинчалик очилганди. Уч кун давомида 1433 нафар фаластинлик Мисрга келди. Чегарани вақтинчалик очиш тўғрисидаги қарор Ғазо секторининг назорат қилаётган «Хамас» ҳаракати ва Миср ҳукуматининг ўзаро музокаралари маъсулидир. Тавқиллаш жоизки, Ғазо сектори чегарасида жойлашган Рафах назорат ўтказиш пункти исроилликлар назоратида бўлмаган ягона объектдир. Маълумки, чегара ҳудудидаги шаҳарларнинг ракеталардан ўққа тутилиши тўхтамаётгани учун исроилликлар ўзларига қарашли барча НУПларни ёпиб қўйганди, деб хабар қилади «AFP» ахборот агентлиги.

Кўзбўямачилик фoш бўлди

Жорж Буш маъмурияти Ироқ ҳукуматида авж олган коррупция тўғрисидаги огоҳлантиришларни расмий Богдод билан муносабатларни кескинлаштирмастик учун шу вақтга қадар эътиборсиз қолдириб келмоқда, деб хабар қилади «Associated Press» ахборот агентлиги. Мазкур тоифадаги маълумотлар махфийлаштирилиб, четга олиб қўйилар экан. Бироқ, 2007 йилда Ироқда ишлаган АҚШ давлат департаментининг ҳисобдорлик ва ошқоралик бошқармаси собиқ директору Артур Бреннан ва бошқарма маъмуриятининг собиқ раҳбари Жеймс Мэттил бу ҳолатга оидинлик киритишди. Демократик партиянинг сиёсат бўйича сенат қўмитасида нутқ сўзлаган Бреннан ва Мэттил қизикарли маълумотлар билан ўртоқлашди. Уларнинг айтишича, конгресменлар ёрдамчиларининг Богдодга боришига, давлат департаменти, у

ердаги бошқарма ходимлари иш билан жуда бандлигини рўқча қилиб тўқинлик қилган. Бреннаннинг сўзларига қараганда, аслида ундай бўлмаган. Унинг қўл остидаги хизматчилар куну тун элчиюнада ёки ўзларининг компьютерларида кино кўриш билан вақт ўтказган. Уларда умуман иш бўлмаган, чунки Ироқ бош вазири Нури ал-Малики америкаликлар назорат қилиши лозим бўлган миллий аксилкорруццион бошқарма фаолиятини тўхтатиб қўйганди. Унинг тавқиллашича, буларнинг барчаси кўзбўямачилик экан. Ҳисобдорлик ва ошқоралик бошқармаси ироқликларга коррупцияга қарши курашда қўмаклашиш мақсадида ташкил этилганди.

Элчини ҳибсга ололмадилар

Зимбабве полициячилари 13 май куни АҚШнинг бу ердаги элчиси Жеймс Макги ва яна бир гуруҳ журналистларни ушлашга уринган. «CNN» телекомпаниясининг хабар беришича, Макги президентлик ва парламент сайловларидан сўнг рўй берган оммавий тартибсизликларда жароҳатланганлар ётган шифохонадан чиқаятган бўлган. Полициячилар шифохона ҳудудидан чиқадиган йўлларни тўсиб, бир қатор саволларга жавоб бериш учун элчидан полиция маҳкамасига боришни сўрашган. Уларни элчи ва журналистлар томонидан шифохонада олинган фотосуратлар қизиктирган. Дипломат ҳуқуқни муҳофаза қилиш органи вакилларига рад жавоб бериб, уни кузатиб юрган журналистлар билан шифохона ҳудудидан чиқиб кетган. Кейинчалик, полициячилар бу ҳолатни ҳибсга олишга уриниш деб баҳоламаслик зарур дея изоҳлашди. Сайловлар жорий йилнинг 29

мартда бўлиб ўтганди. Унга қадар муҳолифатчилар амалдаги президент Роберт Мугабе ҳукумат тепа-сига қолиш мақсадида сохтакорликларга қўл уриши мумкинлигини билдиришганди. Мухолифат сайловлар натижасини марказий сайлов комиссияси эълонга қадар чоп эттирган. Уларнинг ҳисобига кўра, президентлик сайловларида Морган Товангинг габаба қозонган, бироқ расмий натижаларга қараганда сайловларнинг иккинчи босқичи ўтказилми лозим.

Этна уйғонди

13 май куни маҳаллий вақт билан эрта билан соат 7-30да (Тошкент вақти бўйича соат 6-30) Сицилия оролидаги машҳур Этна вулкони уйғонди. Катания вилоятидаги геофизика ва вулканология институтининг шахобчаси олимлари вулкон чўққисини яқинида рўй берган портлаш билан яқунланган кучли сейсмик ҳаракатни қайд этишган. Жануби-шарқий кратер ҳудудида атмосферага катта ҳажмда газ ва кул акралиб чиқиши ҳолатлари кузатилмақда. Эслатиш жоизки, 10 май куни айни шу жойда вулкон ҳаракати кузатилганди. Бироқ, ўша кун кечасиб сейсмик ўзгаришлар умуман тўхтаган. Олимларнинг фикрича, ҳозирча ҳеч қандай хавф йўқ. Сўнгги марта Европадаги энг катта бўлиш Этна вулкони (3295 метр) 2007 йилнинг ноябрида уйғонганди. Ушанда атрофдаги бир неча қишлоқ вулкон кули остида қолиб кетган, Катания аэропортини эса бир кунга ёпишга тўғри келганди, деб хабар қилади «AFP» ахборот агентлиги.

